

II

(Icke-lagstiftningsakter)

REKOMMENDATIONER

KOMMISSIONENS REKOMMENDATION (EU) 2021/1700

av den 15 september 2021

om interna efterlevnadsprogram för kontroll av forskning om produkter med dubbla användningsområden enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/821 om upprättande av en unionsordning för kontroll av export, förmedling, transitering och överföring av samt tekniskt bistånd för produkter med dubbla användningsområden

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR UTFÄRDAT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av artikel 26.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/821 av den 20 maj 2021 (*förordning (EU) 2021/821*) om upprättande av en unionsordning för kontroll av export, förmedling, transitering och överföring av samt tekniskt bistånd för produkter med dubbla användningsområden ⁽¹⁾

av följande skäl:

- (1) Genom förordning (EU) 2021/821 upprättas en unionsordning för kontroll av export, förmedling, transitering och överföring av samt tekniskt bistånd för produkter med dubbla användningsområden.
- (2) Ett effektivt, enhetligt och konsekvent system för kontroll av export av produkter med dubbla användningsområden är nödvändigt för att kunna främja säkerheten i EU och internationellt samt för att säkerställa att medlemsstaterna och Europeiska unionen fullgör sina internationella åtaganden och skyldigheter, särskilt vad gäller icke-spridning, och för att främja lika villkor för alla EU-aktörer.
- (3) Gemensamma strategier och metoder i fråga om interna efterlevnadsprogram kan bidra till en enhetlig, effektiv och konsekvent tillämpning av kontroller i hela EU.
- (4) Med tanke på exportkontrollernas växande betydelse på integrerade marknader, den snabba vetenskapliga och tekniska utvecklingen, forskningsorganisationernas och forskarnas roll och hur den europeiska forsknings- och innovationssektorn kan locka till sig offentliga och privata investeringar från hela världen, beror exportkontrollernas effektivitet i stor utsträckning på forskningsinstitutionernas medvetenhet och deras aktiva ansträngningar för att följa exportrestriktionerna. Forskningsinstitutionerna kan därför införa en uppsättning interna policyer och förfaranden, även kallade interna efterlevnadsprogram.
- (5) Denna rekommendation utgör en ram för att hjälpa forskningsorganisationer och forskare, forskningsledare och personal ansvarig för regelefterlevnaden att identifiera, hantera och mildra risker i samband med kontroller av export av produkter med dubbla användningsområden och att underlätta efterlevnaden av relevanta lagar och andra författningar på EU-nivå och nationell nivå.
- (6) Denna rekommendation ger även en ram för att stödja medlemsstaternas behöriga myndigheter i utarbetandet av särskilda program för kunskapsspridning och i deras riskbedömning i samband med forskningsverksamhet när de fullgör sitt ansvar att fatta beslut om exporttillstånd för produkter med dubbla användningsområden som förtecknas i bilaga I till förordning (EU) nr 2021/821.

⁽¹⁾ EUT L 206, 11.6.2021, s. 1.

- (7) Denna rekommendation var 2019 och 2020 föremål för en omfattande granskning i samordningsgruppen för produkter med dubbla användningsområden , och tar hänsyn till de kommentarer som inkom under ett offentligt samråd som hölls under det sista kvartalet 2020.
- (8) Denna rekommendation bör inte vara bindande och forskningsorganisationerna och forskarna ska fortsatt vara skyldiga att fullgöra sina skyldigheter enligt förordning (EU) 2021/821, samtidigt som kommissionen bör säkerställa att rekommendationen förblir relevant över tid.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS FÖLJANDE.

Det rekommenderas att medlemsstaterna och exportörerna, däribland forskningsorganisationer och forskare, tar hänsyn till den icke-bindande vägledningen i bilagan till denna rekommendation för att fullgöra sina skyldigheter enligt förordning (EU) 2021/821.

Utfärdad i Bryssel den 15 september 2021.

På kommissionens vägnar
Valdis DOMBROVSKIS
Verkställande vice ordförande

BILAGA

INNEHÅLL

Inledning	4
Ordlista	4
Avsnitt 1 Introduktion till ledningen	8
Avsnitt 2 Medvetenhet hos forskarna	9
2.1 Inledning	9
2.2 Forskningsområden och scenarier som kan utlösa exportkontroller av produkter med dubbla användningsområden	9
2.3 Grunderna i EU:s system för exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden	11
2.3.1 EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden	11
2.3.2 Hur läser man texten i koderna för produkter med dubbla användningsområden?	13
2.3.3 Programvarukontroller (underkategori D)	14
2.3.4 Teknikkontroller (underkategori E)	15
2.3.5 Kontrollundantag för produkter med dubbla användningsområden	17
2.3.6 Kontrollerade verksamheter	20
2.3.7 Typer av tillstånd	21
2.3.8 Exportkontroller för produkter med dubbla användningsområden som inte tas upp i förteckningen	22
2.3.9 Varningstecken	23
2.3.10 Kontroll av tekniskt bistånd	23
2.3.11 Exportkontroller och restriktiva åtgärder (sanktioner)	23
2.3.12 Vanliga frågor	23
Avsnitt 3 Upprättande eller granskning av ett internt efterlevnadsprogram för forskning som omfattar produkter med dubbla användningsområden	24
3.1 Riskbedömning	25
3.2 De grundläggande elementen i ett internt efterlevnadsprogram	25
3.2.1 Efterlevnadsåtagande på högsta ledningsnivå	26
3.2.2 Organisatorisk struktur, ansvarsområden och resurser	26
3.2.3 Fortbildning och ökad medvetenhet	28
3.2.4 Process och förfaranden för exportkontroll	29
3.2.5 Prestationsrelaterad granskning, revision, rapportering och korrigering åtgärder	34
3.2.6 Registrering och dokumentation	35
3.2.7 Fysisk säkerhet och informationssäkerhet	36
Tillägg	53
Tillägg 1 Forskningsområden som sannolikt påverkas av exportkontroll med dubbla användningsområden.	38
Tillägg 2 Forskningsfall där exportkontroller kan införas	40
Tillägg 3 Förteckning över varningstecken	42
Tillägg 4 Frågor att ställa vid etablering av organisationens interna efterlevnadsprogram	44
Tillägg 5 Flödesschema med licenskrav för export och överföring inom EU av produkter med dubbla användningsområden	47
Tillägg 6 Exempel på strukturer för hur regelefterlevnaden kan organiseras inom en forskningsorganisation	48
Tillägg 7 Sammanfattning av licenskrav för produkter med dubbla användningsområden	50
Tillägg 8 Teknisk mognadsgrad	51
Tillägg 9 Hänvisningar och kontakter	52

Inledning

Denna vägledning har tagits fram för att hjälpa forskningsorganisationer⁽¹⁾ och deras forskare, forskningsledare och personal ansvarig för regelefterlevnad att identifiera, hantera och mildra risker i samband med kontroller av export av produkter med dubbla användningsområden och att underlätta efterlevnad av relevanta lagar på EU-nivå och nationell nivå.

Vägledningen består av tre avsnitt och innehåller ett antal bilagor. De tre avsnitten är avsedda att vara fristående från varandra. När man läser alla avsnitt på en gång finns det en del överlappningar i förklaringarna. Detta är avsiktligt. Avsnitten 1–3 är utformade för följande målgrupper:

- Avsnitt 1 är en introduktion till ledande nivåer i forskningsorganisationer och belyser hur viktigt efterlevnadsåtagande på högsta ledningsnivå är för att genomföra proportionerliga och effektiva interna åtgärder för efterlevnad.
- Avsnitt 2 innehåller information om medvetenhet för forskare, däribland grunderna i exportkontroller av produkter med dubbla användningsområden, förståelse av kontrollförteckningen och den potentiella inverkan på forskningsrelaterad verksamhet.
- I avsnitt 3 ges särskild vägledning till personal ansvarig för regelefterlevnad om hur man upprättar och granskar ett internt program för efterlevnad.

Denna vägledning antas genom förordning (EU) 2021/821 av den 20 maj 2021 om upprättande av en unionsordning för kontroll av export, förmedling, transitering och överföring av samt tekniskt bistånd för produkter med dubbla användningsområden, nedan kallad *EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden*. Kommissionen kan komma att uppdatera vägledningen i framtiden mot bakgrund av nya omständigheter, bl.a. eventuella relevanta revideringar av EU:s exportkontrollsystem.

De exempel i vägledningen som hänvisar till texten i koderna för produkter med dubbla användningsområden är belysande. De är hämtade från bilaga I till EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden, som senast uppdaterades 2020. Se den senaste uppdateringen av bilaga I för klassificering enligt den senaste uppdateringen.

Om en forskningsorganisation, efter att ha tagit del av informationen i denna vägledning, har frågor om kontrollstatus för sin relevanta forskning eller har ytterligare frågor med anknytning till denna vägledning, uppmanas den att kontakta den nationella behöriga myndigheten i den EU-medlemsstat där den är etablerad⁽²⁾.

Denna vägledning bygger på EU:s vägledning om interna efterlevnadsprogram för kontroll av export av produkter med dubbla användningsområden som publicerades i augusti 2019⁽³⁾, på befintligt vägledningsmaterial för den akademiska världen från EU:s medlemsstater och på bästa praxis från forskningsorganisationer.

I denna vägledning beaktas de kommentarer som kommissionen tog emot i samband med det offentliga samråd som hölls under fjärde kvartalet 2020⁽⁴⁾. Utkastet till vägledning fick ett mycket positivt mottagande och några mycket användbara förslag lämnades. Framför allt förbättrades vägledningens struktur för att ta bort vissa överlappningar vidare tillkom ytterligare förklaringar om programvarukontroller.

ORDLISTA

I denna ordlista förklaras eller definieras återkommande termer som används i vägledningen. De punkter som är markerade med * hänvisar till definitioner i EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden. Beskrivningar av punkter utan * ska inte uppfattas som juridiskt bindande definitioner.

⁽¹⁾ I denna vägledning avses med forskningsorganisationer forskningsverksamheter som är verksamma inom den akademiska sektorn eller forskningssektorn, oavsett rättslig status (offentligrättslig eller privaträttslig organisation) eller finansieringsform, och vars främsta mål är att självständigt bedriva grundforskning, industriell forskning eller experimentell utveckling eller att i stor utsträckning sprida resultaten av sådan verksamhet genom undervisning, publicering eller kunskapsöverföring. Det inbegriper universitet, högskolor, vetenskapsakademier, centrum för tillämpad forskning och laboratorier.

⁽²⁾ Förteckningen över behöriga myndigheter finns i tillägg 9.

⁽³⁾ Kommissionens rekommendation (EU) 2019/1318 av den 30 juli 2019 om interna efterlevnadsprogram för kontroll av handel med produkter med dubbla användningsområden enligt rådets förordning (EG) nr 428/2009, som offentliggjordes den 5 augusti 2019 (EUT L 205, 30.7.2019, s. 15) – se även <http://data.europa.eu/eli/reco/2019/1318/oj>.

⁽⁴⁾ Detaljerna från det offentliga samrådet finns att tillgå på https://trade.ec.europa.eu/consultations/index.cfm?consul_id=292.

Term	Beskrivning eller definition
Allmänt tillgänglig*	Teknik eller programvara som har gjorts tillgänglig utan restriktioner för vidare spridning. (Upphovsrättsliga restriktioner innebär ingen ändring av det förhållandet att teknik eller programvara är "allmänt tillgängliga".)
Australiengruppen	Ordning för exportkontroll för kontroll av utrustning, material och teknik för kemisk och biologisk produktion. Se även: https://www.dfat.gov.au/publications/minisite/theaustraliagroupnet/site/en/index.html
Bilaga I, bilaga II eller bilaga IV till EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden	Bilaga I, bilaga II eller bilaga IV till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/821 av den 20 maj 2021 om upprättande av en unionsordning för kontroll av export, förmedling, transitering och överföring av samt tekniskt bistånd för produkter med dubbla användningsområden. Bilagorna uppdateras årligen genom en delegerad akt från kommissionen. Se https://eur-lex.europa.eu för den senaste uppdateringen.
Cyberövervakningsprodukter*	Produkter med dubbla användningsområden som är särskilt konstruerade för att möjliggöra dold övervakning av fysiska personer genom monitorering, extraktion, inhämtning eller analys av data från informations- och telekommunikationssystem.
Europeiska unionens gemensamma militära förteckning	Europeiska unionens gemensamma militära förteckning över utrustning som omfattas av rådets gemensamma ståndpunkt 2008/944/Gusp om fastställande av gemensamma regler för kontrollen av export av militär teknik och krigsmateriel. Förteckningen uppdateras årligen. Se https://eur-lex.europa.eu för den senaste uppdateringen.
Export*	— Ett exportförfarande i den mening som avses i artikel 269 i unionens tullkodex. — Återexport i den mening som avses i artikel 270 i unionens tullkodex. Återexport föreligger också om en summarisk utförseldeklaration måste inges under en transitering genom unionens tullområde enligt artikel 2.11 i EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden, på grund av att produkternas slutdestination har ändrats. — En passiv förädling i den mening som avses i artikel 259 i unionens tullkodex. — Överföring av programvara eller teknik med hjälp av elektroniska medier, bl.a. telefax, telefon, e-post eller andra elektroniska medel, till en destination utanför unionens tullområde. Det inbegriper att programvaran och tekniken görs tillgänglig i elektronisk form till fysiska eller juridiska personer eller till partnerskap utanför unionens tullområde. Det inbegriper även muntlig överföring av teknik när tekniken beskrivs via ett röstöverföringsmedium.
Exportör*	Varje fysisk eller juridisk person eller varje partnerskap som, — vid den tidpunkt då exportdeklarationen eller deklarationen om återexport eller en summarisk utförseldeklaration godkänns, innehar avtalet med mottagaren i tredjelandet och har befogenhet att besluta om att föra ut produkterna ur unionens tullområde. Om inget exportkontrakt har ingåtts eller om innehavaren av kontraktet inte agerar på egna vägnar, avses med exportör den person som har befogenhet att avgöra om produkterna ska föras ut från unionens tullområde. — beslutar att överföra programvara eller teknik med hjälp av elektroniska medier, inbegripet telefax, telefon, e-post eller på något annat elektroniskt sätt, till en destination utanför unionens tullområde, eller att i elektronisk form göra sådan programvara och teknik tillgänglig för fysiska eller juridiska personer eller partnerskap utanför unionens tullområde. — Om rätten att förfoga över produkten med dubbla användningsområden innehås av en person som är bosatt eller etablerad utanför unionens tullområde enligt det avtal som ligger till grund för exporten ska exportören anses vara den avtalsslutande part som är bosatt eller etablerad inom unionens tullområde. Varje fysisk person som transporterar de produkter med dubbla användningsområden som ska exporteras när dessa produkter med dubbla användningsområden ingår i personens personliga bagage i den mening som avses i artikel 1.19 a i kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/2446 ⁽¹⁾.

Forskningsorganisationer	Forskningsverksamma enheter inom den akademiska sektorn eller forskningssektorn, oavsett rättslig status (offentligrättslig eller privaträttslig organisation) eller finansieringsform, och vars främsta mål är att självständigt bedriva grundforskning, industriell forskning eller experimentell utveckling eller att i vida kretsar sprida resultaten av sådan verksamhet genom undervisning, publicering eller kunskapsöverföring. Det inbegriper universitet, högskolor, vetenskapsakademier, centrum för tillämpad forskning och laboratorier.
Fördraget om icke-spridning av kärnvapen	Fördrag om icke-spridning av kärnvapen.
Förenta nationernas säkerhetsråds resolution 1540	FN-resolution som syftar till att hindra icke-statliga aktörer från att förvärva kärnvapen, biologiska och kemiska vapen, bärare av dessa samt tillhörande material.
Förtecknade produkter med dubbla användningsområden	Produkter med dubbla användningsområden som förtecknas i bilaga I till EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden.
Grundforskning*	Experimentellt eller teoretiskt arbete som främst utförs för att inhämta ny kunskap om fenomenens fundamentala principer eller observerbara fakta som inte har ett specifikt praktiskt syfte eller mål.
Internt efterlevnadsprogram*	Fortlöpande effektiva, ändamålsenliga och proportionella policyer och förfaranden som antagits av exportörer för att underlätta efterlevnaden av bestämmelserna och målen i denna förordning och av villkoren i de tillstånd som genomförs enligt denna förordning, inbegripet, bland annat, due diligence-åtgärder för bedömning av risker relaterade till export av produkterna till slutanvändare och slutanvändningar.
Konventionen om biologiska vapen	Konvention om förbud mot utveckling, produktion och lagring av bakteriologiska (biologiska) vapen och toxinvapen samt om deras förstöring.
Konventionen om kemiska vapen	Konvention om förbud mot utveckling, produktion, lagring och användning av kemiska vapen samt om deras förstöring.
Massförstörelsevapen	Kemiska, biologiska, radiologiska eller nukleära material och bärare av dessa som kan döda ett stort antal människor.
Missilteknologikontrollregim	Ordning för exportkontroll för kontroll av bärarsystem (obemannade luftfarkoster och missiler) för nukleära, kemiska eller biologiska massförstörelsevapen. Se även: https://mtcr.info/
Mottagare	Första mottagare i utlandet av den eller de produkter som ska exporteras. Detta kan vara där produkten stannar kvar, i vilket fall mottagaren är slutanvändaren.
Nuclear Suppliers Group (gruppen av länder som levererar kärnmaterial)	Ordning för exportkontroll för varor och teknik med anknytning till kärnkraft. Se även: https://www.nuclearsuppliersgroup.org/en/

Ordningar för exportkontroll	Multilaterala överenskommelser som syftar till att förhindra spridningen av kärnvapen och kemiska och biologiska vapen samt bärare av dessa, samt att förhindra destabiliserande ackumulering av konventionella vapen och produkter med dubbla användningsområden, t.ex. genom att upprätta förteckningar över produkter som bör stå under kontroll. Med ordningar för exportkontroll avses Nuclear Suppliers Group (NSG), dvs. gruppen av länder som levererar kärnmaterial, Zanggerkommittén, Missilteknologikontrollregimen (MTCR), Australiengruppen och Wassenaar-arrangemanget.
Produkter med dubbla användningsområden som inte tas upp i förteckningen	Produkter med dubbla användningsområden som inte tas upp i bilaga I till EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden och som kan omfattas av exportkontroller (övergripande kontroller - "catch-all controls"). Det inbegriper produkter som ligger (precis) under de tekniska gränsvärdena i bilaga I till EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden.
Produkter med dubbla användningsområden*	Produkter, inbegripet programvara och teknik, som kan användas för både civila och militära ändamål, och inbegriper produkter som kan användas för utformning, utveckling, produktion eller användning av kärnvapen, kemiska vapen eller biologiska vapen eller bärare av dessa, inbegripet alla varor som kan användas både för icke-explosiva ändamål och för att på något sätt bidra vid tillverkning av kärnvapen eller andra kärnladdningar.
Sanktioner	Restriktiva åtgärder som riktar sig mot stater eller enheter och enskilda personer. Vissa har mandat från FN:s säkerhetsråd, medan andra antas självständigt av Europeiska unionen eller nationellt av en EU-medlemsstat.
Slutanvändare	Slutlig mottagare i utlandet av den eller de produkter som ska exporteras.
Spridning	Flöden av produkter (bl.a. programvara och teknik) från länder som innehar dessa produkter till länder som inte innehar dem och som försöker få tillgång till dem för att använda dem i program för massförstörelsevapen.
Teknik*	Specifik information som är nödvändig för utveckling, produktion eller användning av varor. Informationen kan ha formen tekniska uppgifter eller tekniskt bistånd.
Teknisk mognadsgrad	Teknisk mognadsgrad är ett icke ämnesspecifikt mätsystem med indikatorer för mognadsgraden av viss teknik.
Tillstånd	Licens
Unionens tullområde	Unionens tullområde i den mening som avses i artikel 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 av den 9 oktober 2013 om fastställande av en tullkodex för unionen ^(?) (<i>unionens tullkodex</i> ,
Vapenembargo*	Ett vapenembargo som har införts genom beslut eller en gemensam ståndpunkt som har antagits av rådet eller genom beslut av Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) eller ett vapenembargo som har beslutats genom en bindande resolution som utfärdats av Förenta nationernas säkerhetsråd.
Wassenaar-arrangemanget	Multilateral ordning för exportkontroll för kontroll av konventionella vapen och varor och teknik med dubbla användningsområden. Se även: https://www.wassenaar.org/

Zanggerkommittén	Zanggerkommittén upprätthåller en förteckning över utlösande faktorer som utlöser Internationella atomenergiorganets säkerhetskontroller som ett villkor för leverans av kärnkraftsrelaterade varor. Se även: http://zanggercommittee.org/
Överföring inom EU eller överföring	Förflyttning eller överföring av en produkt med dubbla användningsområden som förtecknas i bilaga IV till EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden från en leverantör i en EU-medlemsstat till en mottagare i en annan EU-medlemsstat.
Övergripande kontroller	Exportkontroller för produkter med dubbla användningsområden som inte tas upp i förteckningen i enlighet med de villkor som särskilt anges i artiklarna 4, 5, 9 och 10 i EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden.

(¹) EUT L 343, 29.12.2015, s. 1.

(²) EUT L 269, 10.10.2013, s. 1.

AVSNITT 1

Introduktion till ledningen

Det finns starka incitament för forskningsorganisationer att förnya sig för allas bästa och att samarbeta internationellt som en grund för att främja forskningen. En dynamisk europeisk forsknings- och innovationssektor lockar till sig offentliga och privata investeringar från hela världen. Bland många genuina och öppna samarbeten för att utveckla meningsfulla vetenskapliga och tekniska framsteg kan det finnas utländska samarbetserbjudanden, inbjudningar och informella utbyten med dolda motiv, dvs. försök att få tillgång till forskning som omfattar produkter med dubbla användningsområden i andra syften än de som anges. Forskare och forskningsorganisationer kan då oavsiktligt bryta mot exportbestämmelserna. Dokumenterade fall som illustrerar betydelsen av teknikkontroller inom spridningsrelevanta teknikområden och verkställighetsåtgärder i samband med forskare eller forskningsorganisationer finns att tillgå på internet.

Exportkontroller för produkter med dubbla användningsområden finns för att reglera verksamhet som omfattar produkter (material, utrustning, programvara och teknik) som kan användas för både civila och militära ändamål och som kan vara förknippade med skapandet av konventionella militära produkter eller spridningen av kärnvapen, radiologiska, kemiska eller biologiska vapen, även kallade massförstörelsevapen, och deras bäarsystem, t.ex. missiler och drönare. Dessutom kan dessa kontroller kompletteras med nationella åtgärder för produkter med dubbla användningsområden som inte tas upp i förteckningen, av hänsyn till den allmänna säkerheten eller mänskliga rättigheter.

Samarbete mellan forskningsorganisationer och regeringar är avgörande för att bidra till Europeiska unionens och medlemsstaternas säkerhetsmål, internationella säkerhetsskyldigheter och åtaganden om icke-spridning, t.ex. den europeiska säkerhetsstrategin, ordningarna för exportkontroll, konventionen om biologiska vapen, konventionen om kemiska vapen, fördraget om icke-spridning av kärnvapen och FN:s säkerhetsråds resolution 1540. Forskningsorganisationerna har en viktig roll att spela när det gäller att uppnå dessa mål genom att skapa medvetenhet om riskerna och agera i enlighet med detta. Kontroll av export av produkter med dubbla användningsområden är inte det enda politiska instrument som kan bidra; kontroll av viseringar och sanktioner är exempel på andra politiska instrument som har specifika mål och metoder som inte diskuteras i denna vägledning.

Kontroller av export av produkter med dubbla användningsområden innebär särskilda utmaningar för forskningsorganisationerna, eftersom det är viktigt att dela med sig av forskningsresultat och forskningsekosystemet är tvunget att följa "publicera eller försvinna"-principen. Att öka medvetenheten om dessa kontroller är en viktig aspekt för att förebygga och mildra riskerna med bristande efterlevnad. Inom EU varierar erfarenheten av att genomföra och förvalta sådana åtgärder för efterlevnad inom forskningsorganisationer avsevärt. De behöriga myndigheterna i EU har åtagit sig att ge forskningsorganisationer vägledning om hur de kan stärka sina interna åtgärder för efterlevnad.

Även om det är erkänt att det tar tid för forskningsorganisationer att inrätta och upprätthålla sådana åtgärder, är en systematisk och proportionerlig strategi för interna åtgärder för efterlevnad av exportkontroller av produkter med dubbla användningsområden avgörande för att följa EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden och nationella kompletterande åtgärder.

Det är upp till varje forskningsorganisation att avgöra hur interna åtgärder för efterlevnad bäst genomförs och vilka interna operativa förfaranden för enskilda forskare som ska följas. Detta kan ske genom att man bygger upp nya strukturer för exportkontroll eller införlivar dessa åtgärder i (befintliga) strukturer, t.ex. rådgivande organ. Ett internt efterlevnadsprogram för kontroll av export av produkter med dubbla användningsområden är ofta bara en del av forskningsorganisationens övergripande efterlevnadssystem.

Många forskningsverksamheter som utförs av forskningsorganisationer omfattas inte av exportkontroll produkter med dubbla användningsområden. För det första eftersom sådan forskning inte rör någon av de produkter som finns med på EU:s förteckning över produkter med dubbla användningsområden. För det andra eftersom forskningen inte specifikt handlar om teknik för utveckling, produktion eller användning som är avsedd att uppnå eller utvidga de kontrollerade prestandanivåerna eller funktionerna i EU:s förteckning över produkter med dubbla användningsområden. Slutligen eftersom verksamheten kan betecknas som "grundforskning" eller "allmänt tillgänglig" enligt definitionen i EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden eller för att den utgör det minimum av information som behövs för patentansökningar.

Ingen seriös forskningsorganisation vill dock vara inblandad i missbruk av spridningsrelevant forskning (resultat). Det handlar inte bara om en skyldighet att följa exportkontrollerna, utan också om egenintresse. Det är därför viktigt att forskningsorganisationer vidtar proportionerliga och effektiva interna åtgärder för att minimera risken för bristande efterlevnad. Avsaknaden av sådana åtgärder kan leda till att institutionen blir juridiskt ansvarig om bristande efterlevnad upptäcks. Det krävs ett engagemang från högsta ledningen för att betona vikten och värdet av effektiv efterlevnad och för att tillhandahålla tillräckliga resurser för att garantera efterlevnaden av åtagandena.

AVSNITT 2

Medvetenhet hos forskarna

2.1 Inledning

EU:s exportkontroller av produkter med dubbla användningsområden syftar till att förhindra oönskad ackumulering av konventionella militära produkter och spridning av kärnvapen, radiologiska, kemiska och biologiska vapen, även kallade massförstörelsevapen, och deras bärarsystem, t.ex. missiler och drönare. Dessa kontroller kan dessutom kompletteras med nationella åtgärder för produkter med dubbla användningsområden som inte tas upp i förteckningen i bilaga I till EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden, av hänsyn till den allmänna säkerheten eller mänskliga rättigheter. Eftersom produkter med dubbla användningsområden huvudsakligen används för civila ändamål är deras potential för missbruk ofta inte uppenbar vid första anblicken. I fel händer utgör de dock ett hot mot den internationella freden och Europeiska unionens och dess medlemsstaters säkerhetsintressen.

Forskningsorganisationer är ofta bekymrade över hur allmänheten uppfattar forskning med militär potential. I forskningssammanhang betraktas "dubbla användningsområden" ofta i en bred bemärkelse: Vilka är de (o) önskade civila och militära tillämpningarna av forskningen, eller vad är potentiellt missbruk av forskningen för oetiska ändamål?

När det gäller EU:s system för exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden ska dock "dubbla användningsområden" förstås i en snävare bemärkelse. Begreppet avser produkter, inbegripet program och teknik, som kan användas för både civila och militära ändamål. För mer information om omfattningen av förtecknade produkter med dubbla användningsområden och produkter med dubbla användningsområden som inte tas upp i förteckningen, se underavsnitt 2.3.2 och tillägg 1.

Var och en, fysisk eller juridisk person, har en rättslig skyldighet att följa tillämpliga lagar och förordningar när han eller hon hanterar produkter med dubbla användningsområden. Dessa rättsliga skyldigheter är inte identiska med (men kan överlappa med) etiska motiv eller självbegränsningar som finns för att förebygga eller mildra de risker och potentiella skador som kan orsakas av skadlig användning av forskning som omfattar produkter med dubbla användningsområden.

I denna vägledning används begreppet "forskning som omfattar produkter med dubbla användningsområden": Produkter med dubbla användningsområden som används inom forskning eller forskning som resulterar i forskningsresultat i alla tänkbara former ^(*) som uppfyller den tekniska specifikationen för en produkt med dubbla användningsområden i EU:s förteckning över produkter med dubbla användningsområden eller i en kompletterande nationell förteckning över produkter med dubbla användningsområden (om sådan finns). I ett begränsat antal fall omfattar det situationer med militära vapen eller massförstörelsevapen som slutanvändning/-användare för produkter med dubbla användningsområden som inte tas upp i förteckningen. Det är viktigt att komma ihåg att det inte krävs tillstånd för all forskningsverksamhet som omfattar produkter med dubbla användningsområden. I underavsnitt 2.3.6 beskrivs närmare i vilka fall ett tillstånd krävs.

2.2 Forskningsområden och scenarier som kan utlösa exportkontroller av produkter med dubbla användningsområden

Syftet med exportkontroller är inte att censurera vetenskaplig forskning (resultat), utan att förhindra säkerhetsrelaterat missbruk när känsliga varor eller kunskaper överförs till utlandet. Forskare och forskningsinstitutioner är bundna av samma lagar som tillverkningsindustrin och alla andra. Innan varor exporteras eller information

^(*) Till exempel papperskopior eller elektroniska former av spridning, publicering, presentation, kommunikation och samarbete där forskningsresultat görs tillgängliga för andra än upphovspersonerna.

överförs är exportörer och informationsförmedlare skyldiga att kontrollera om deras agerande kräver förhandsgodkännande från myndigheterna. Det konstateras att detta i forskningssammanhang innebär att man måste göra en avvägning mellan faktorer som rör (inter)nationell säkerhet och akademisk frihet, men också kravet på öppen tillgång till forskningsresultat och data:

- Akademisk frihet är en grundläggande rättighet som garanteras i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna ⁽⁶⁾. Detta undantar dock inte forskarna och forskningsorganisationerna från skyldigheten att följa de bestämmelser som fastställts för att skydda EU:s och dess medlemsstaters säkerhetsintressen ⁽⁷⁾.
- Den satsning på öppen tillgång som vissa finansieringsprogram kräver syftar till att förbättra tillgången till och återanvändningen av forskningsresultat och data. Dessa mål för öppen tillgång undantar dock inte heller forskare och forskningsorganisationer från att först granska föreslagna publikationer och datamängder enligt bestämmelserna om (teknik)kontroll i EU-förordningen om dubbla användningsområden och agera i enlighet med detta.

Det är mer sannolikt att forskningsområden inom vetenskap, teknik och ingenjörsvetenskap omfattas av exportkontroller för produkter med dubbla användningsområden än akademisk verksamhet inom humaniora, samhällsvetenskap och ekonomi.

Följande teman är exempel på forskning som kan utlösa exportkontroller för produkter med dubbla användningsområden:

- Ändra värdspektrumet för lumpy skin disease-virus till att omfatta mänskliga reservoarer.
- Multispektrala bildkamasensorer för datainsamling om grödor.
- Laserbaserad urananrikningsteknik av nästa generation som ett möjligt alternativ för industriell anrikning som involverar gasformigt uran i centrifuger.
- 3D-printing av energetiska material.
- Prototypdrönare med besprutningssystem för att bekämpa östlig hästencefalitvirus. och
- Autonom forskningsundervattensfarkost som automatiskt samlar in data i djuphavsområden.

I tillägg 1 anges forskningsområden som bland annat kan omfattas av exportkontroller för produkter med dubbla användningsområden eftersom EU:s förteckning över produkter med dubbla användningsområden omfattar produkter inom dessa teknikområden. Forskning relaterad till kärnfysik och kärnteknik kan till exempel ha att göra med kärnreaktorer, utrustning och komponenter som är särskilt konstruerade eller iordningställda för kärnreaktorer eller kärnämnen som förtecknas i bilaga I till EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden. Det betyder inte att all relaterad forskning nödvändigtvis är forskning som involverar förtecknade produkter med dubbla användningsområden ⁽⁸⁾ och inte heller att forskningsverksamheten kräver ett tillstånd.

I tillägg 2 presenteras ett par återkommande forskningsscenarier som kan utlösa exportkontroller:

- Undervisning ⁽⁹⁾, konsultation, samarbete eller arbete inom forskning som omfattar produkter med dubbla användningsområden med utländska gästforskare inom unionens tullområde ⁽¹⁰⁾.

⁽⁶⁾ Artikel 13 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, som offentliggjordes den 7 juni 2016 (EUT C 202, 7.6.2016, s. 389) – http://data.europa.eu/eli/treaty/char_2016/oj.

⁽⁷⁾ Det kan också finnas nationell lagstiftning om akademisk frihet och begränsningar av denna.

⁽⁸⁾ I samband med kärnämnen, till exempel, föreskriver bilaga I till EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden ett undantag för kvantiteter på fyra gram eller mindre av naturligt uran eller utarmat uran, när det ingår i sensorkomponenter i instrument.

⁽⁹⁾ Undervisning rör i allmänhet inte forskning som omfattar produkter med dubbla användningsområden. Utbildningsinformation som används för undervisning är i allmänhet redan allmänt tillgänglig och undantas således från exportkontroller. Det är dock inte korrekt att undanta undervisning automatiskt från exportkontrollerna för produkter med dubbla användningsområden. Exempelvis: Utbildningsmaterial som inte är allmänt tillgängliga och som är viktiga för utformning, konstruktion, drift eller underhåll av en urananrikningsanläggning eller en upparbetningsanläggning för kärnbränsle kan omfattas av exportkontroller. I många fall omfattas undervisningsverksamheter inte av exportkontroller. Men undervisning till tredjelandsmedborgare inom unionens tullområde kan omfattas av begreppet "tekniskt bistånd" enligt EU:s förordningar om restriktiva åtgärder och sanktioner, eller nationella exportkontrollåtgärder.

⁽¹⁰⁾ Visumkontroller för utländska forskare som besöker EU:s forskningsorganisationer genomförs ofta separat från exportkontroller inom forskningsorganisationer och av olika behöriga myndigheter.

- Undervisning, konsultation, samarbete eller arbete inom forskning som omfattar produkter med dubbla användningsområden utanför unionens tullområde.
- Organisation av en (virtuell) konferens eller ett (virtuellt) möte eller seminarium eller presentation vid en (virtuell) konferens eller ett (virtuellt) möte eller seminarium inom eller utanför unionens tullområde om forskning som omfattar produkter med dubbla användningsområden.
- Publiceringar om förtecknad teknik med dubbla användningsområden
- Inlämning av information för patentansökan och patenterad information. och
- Export av fysiska produkter (varor) med dubbla användningsområden, bl.a. utrustning för prototypdesign och begagnad laboratorieutrustning.

I alla dessa scenarier är det även viktigt att fastställa om några restriktiva åtgärder eller sanktioner på EU-nivå eller nationell nivå gäller för produkterna, typen av verksamhet, slutanvändningen eller de enheter och länder som är inblandade.

I dessa scenarier är personlig motivation, källan till forskningens finansiering, typen av forskningspartner och forskningens syfte inte relevanta för att fastställa om den forskning som omfattar produkter med dubbla användningsområden uppfyller de tekniska kontrolltrösklarna.

Exportkontroller för produkter med dubbla användningsområden kan uppkomma på olika nivåer under forskningscykeln: Vid forskningsfinansiering, projektansökan, kontraktutveckling, offentliggörande av forskningsresultat osv. Avsnitt 3 ger mer information om hur man inrättar ett systematiskt exportkontrollförfarande på de olika nivåerna under forskningscykeln.

2.3 Grunderna i EU:s system för exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden

2.3.1 EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden

EU:s system för exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden regleras av EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden.

Bilaga I till EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden innehåller EU:s förteckning över produkter med dubbla användningsområden. Alla produkter i bilaga I till EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden kräver en licens för export utanför unionens tullområde. Bilaga IV till EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden är en liten undergrupp till bilaga I och innehåller känsligare produkter som även kräver en licens för överföringar inom EU.

Bilaga I (och således även bilaga IV) är dynamisk för att ta hänsyn till teknologiska framsteg över tiden, och EU:s exportkontroller återspeglar åtaganden som överenskommit i exportkontrollregimer. Förteckningen uppdateras därför varje år. Det är viktigt att alltid kontrollera den senaste versionen av bilaga I till EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden ⁽¹⁾.

Varje produkt med dubbla användningsområden har ett klassificeringsnummer. Detta är en kombination av siffror och en bokstav (som omfattar kategorin, underkategorin och den individuella kontrollposten) och är väsentligt för produktens klassificering och tillståndshandlingar. Klassificeringsnumret är inte slumpmässigt utan avser produktens art och kontrollens ursprung enligt motsvarande exportkontrollregim (se figur 1).

Figur 1 illustrerar betydelsen hos klassificeringsnumret för produkter med dubbla användningsområden.

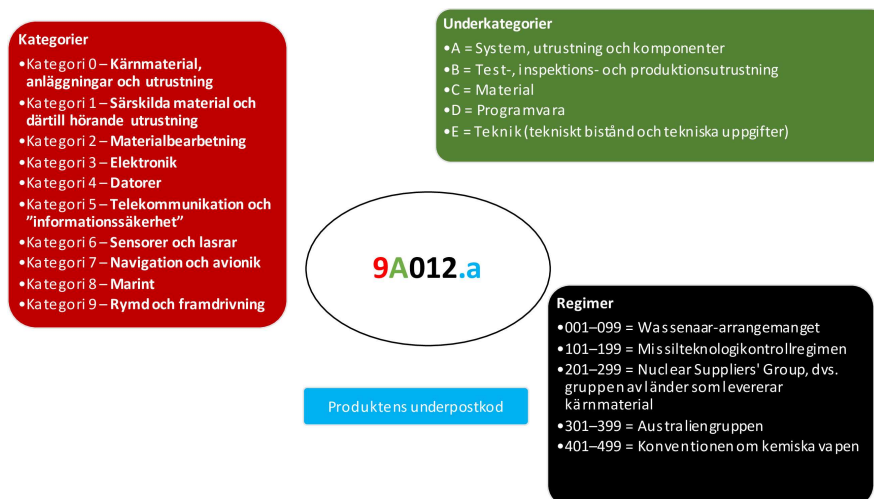
Klassificeringsnumret 9A012.a avser kontrollerade obemannade luftfartyg (eller drönare) med tekniska specifikationer och vissa relaterade utrustningar och komponenter.

- "9" betyder att produkten förtecknas i kategori 9 (Rymd och framdrivning).
- "A" betyder att produkten förtecknas i underkategori A (System, utrustning och komponenter). En komplett drönare som uppfyller de tekniska specifikationerna under 9A012 förtecknas således under A.
- "012" betyder att posten kommer från kontrollförteckningen i Wassenaar-arrangemanget.
- ".a" är den individuella underkontrollposten för kompletta drönare.

⁽¹⁾ Se <https://eur-lex.europa.eu/>, webbplatsen för er behöriga myndighet för exportkontroll eller en intern källa i er forskningsorganisation för den senaste versionen av bilaga I till EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden.

Figur 1

Klassificeringsnumret för drönare (9A012.a)

Klassificeringen av produkter med dubbla användningsområden bygger på objektiva tekniska kriterier, och slutanvändningen och slutanvändaren har ingen betydelse för den tekniska klassificeringen. Det är därför inte relevant för klassificeringen och för huruvida ett licensieringskrav föreligger om produkten ska användas uteslutande för civila syften eller om en militär användning avses. Slut användningen och de berörda parterna spelar dock en väsentlig roll när det gäller berättigandet för licensgodkännande. Se underavsnitt 2.3.9 och tillägg 3 för mer stöd när det gäller kontroller av slutanvändning och slutanvändare.

Produkter med dubbla användningsområden skiljer sig i allmänhet från militära produkter. Militära produkter är råvaror (såsom system, utrustning, komponenter, material, programvara eller teknik) som till större delen är särskilt utformade eller modifierade för militär användning. Militära produkter förtecknas i Europeiska unionens gemensamma militära förteckning eller i nationella förteckningar i EU:s medlemsstater.⁽¹²⁾ Till skillnad från EU:s gemensamma system för exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden regleras kontrollsystemet för militära produkter av varje EU-medlemsstat. En (påstådd) militär slutanvändning för ett forskningsresultat eller en forskningsverksamhet innebär inte automatiskt att produkten är särskilt utformad eller modifierad för militär användning. Det kan dock vara en indikator och är uppenbarligen användbar information vid klassificeringen av militära produkter och för bedömning av licensansökningar.

Vad beträffar förteckningen över produkter med dubbla användningsområden i bilaga I till EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden är det viktigt att hålla följande i åtanke:

- De tio kategorierna är en konsolidering av förteckningarna från fyra exportkontrollregimer (gruppen av länder som levererar kärnmaterial, kontrollsystemet för missilteknik, Australiengruppen och Wassenaar-arrangemanget) samt konventionen om kemiska vapen. Varje kategori är vidare indelad i underkategorier och särskilda kontrollposter. I allmänhet är de produkter som förtecknas i underkategorierna B, C, D och E relaterade till de förtecknade produkterna i underkategori A. I ett fåtal fall förekommer särskilda fristående kontroller i dessa underkategorier. De tio kategorierna och fem underkategorierna utgör en första indelning i förteckningen och kan göra det lättare att bläddra igenom de relevanta kontrollposterna.
- Produkter med dubbla användningsområden skiljer sig i allmänhet från militära produkter. Militära produkter är råvaror (såsom system, utrustning, komponenter, material, programvara eller teknik) som är särskilt utformade eller modifierade för militär användning. De tekniska specifikationerna för produkter med dubbla användningsområden är ofta mer detaljerade än dem för militära produkter. Betydelsen av "särskilt utformad för militär användning" eller "modifierad för militär användning" fastställs till stor del av den behöriga myndigheten, som inte nödvändigtvis är densamma som den behöriga myndigheten för exportkontroller av produkter med dubbla användningsområden.

⁽¹²⁾ Exempel på militära produkter är eldlednings- och värmebildsutrustning, vapen, ammunition, krigsfordon, bemannade och obemannade krigsflygplan, krigsfartyg (ytfartyg och undervattensfarkoster), vapensikten, pansar- eller skyddsutrustning, vissa kemikalier som t.ex. nervgaser, sprängämnen och drivmedel.

- De produkter som anges i bilaga I till EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden omfattar både nya och använda (begagnade) produkter.
- Numret i klassificeringsförteckningen för produkter med dubbla användningsområden är inte detsamma som tullvarukoden (Harmoniserade systemet eller Kombinerade nomenklaturen) ⁽¹³⁾. Detta gäller i synnerhet klassificeringen av fysiska produkter, bl.a. utrustning, material och komponenter.
- EU:s förteckning över produkter med dubbla användningsområden innehåller fysiska produkter (bl.a. utrustning, material och komponenter), men även immateriella produkter såsom programvara eller teknik i form av tekniska uppgifter eller tekniskt bistånd. Immateriella produkter kan överföras i fysiskt format (t.ex. som utskrivna bilder eller en fysisk datalagringsenhet) eller överföras elektroniskt, visuellt eller muntligen (även känt som immateriellt format) ⁽¹⁴⁾.
- Kontroller av teknik är av yttersta betydelse. Om spridningsaktörer lyckas få tag på en fysisk produkt med dubbla användningsområden kan det hända att de kan kopiera delar av den, men det är inte nödvändigtvis så att de kan producera ytterligare produkter. Men om de får tag på den teknik som krävs för att utveckla eller producera produkten kan de tillverka så många de vill. Medan fysiska produkter kan exporteras temporärt är exporterad teknik dessutom nästan omöjlig att få tillbaka och sådan export måste betraktas som definitiv.
- Ett tillstånd som utfärdats för en produkt omfattar även den minimala teknik som krävs för att installera, driva, underhålla och reparera produkten.

2.3.2 Hur läser man texten i koderna för produkter med dubbla användningsområden?

Bilaga I till EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden är lång och det finns ingen universalmetod för att snabbt hitta varje förtecknad produkt med dubbla användningsområden. När vi ska göra en ny klassificering är det viktigt att vi går igenom den senaste versionen av bilaga I noggrant för att hitta den mest relevanta och således mest specifika kontrollposten för produkten, för att klassificera våra varor med dubbla användningsområden eller vår teknik med dubbla användningsområden på rätt sätt. I tveksamma fall eller om flera klassificeringsnummer är möjliga ska ni rådfråga den regelefterlevnadsansvarige vid er forskningsorganisation eller, om så är lämpligt, den behöriga myndigheten i er medlemsstat.

I många kontrollposter finns flera anmärkningar ("Anm.", "Anmärkning", "Teknisk anmärkning" eller "ANM.") för att hjälpa till med den exakta produktklassificeringen. Dessa anmärkningar förtydligar kontrollens räckvidd ytterligare (bl.a. illustrationer eller kontrollundantag) eller innehåller korshänvisningar till andra delar i bilaga I eller i Europeiska unionens gemensamma militära förteckning ⁽¹⁵⁾. Dessa anmärkningar är en integrerad del av produktklassificeringen och bör således inte betraktas som illustrativa.

Förteckningen innehåller en uppsättning övergripande definitioner ⁽¹⁶⁾ som anges med " " (dubbla citattecken) samt lokala definitioner som anges med " " (enkla citattecken). Dessa definitioner kan skilja sig från kommersiell eller vetenskaplig jargong.

⁽¹³⁾ En jämförelsetabell mellan numren i förteckningen över produkter med dubbla användningsområden och tullvarukoderna (KN-nummer) tillhandahålls av Europeiska kommissionen och är tillgänglig på GD Handels webbsida för produkter med dubbla användningsområden. Det räcker dock inte att endast basera sig på tullkoder (den så kallade jämförelsetabellen) för att klassificera råvaror i enlighet med EU:s förteckning över produkter med dubbla användningsområden eftersom varje KN-nummer har olika korrelationsgrad till motsvarande klassificeringsnummer i förteckningen över produkter med dubbla användningsområden. Om jämförelsetabellen används måste man verifiera om produkten verkligen uppfyller de tekniska specifikationerna för motsvarande klassificeringsnummer i förteckningen över produkter med dubbla användningsområden.

⁽¹⁴⁾ Till exempel 2B350.e. omfattar vissa destillationskolonner. Själva destillationskolonnen är en fysisk produkt. De tekniska uppgifter som rör konstruktionen av denna destillationskolonn kan vara immateriell kontrollerad teknik. Denna immateriella teknik kan göras tillgänglig för en person från ett land utanför EU i ett fysiskt format (ritning eller teckning på papper) eller i ett immateriellt format (t. ex. som en ritning eller teckning i ett e-postmeddelande, på nätet, via en registrerad visuell inspektion eller muntlig beskrivning per telefon).

⁽¹⁵⁾ Europeiska unionens gemensamma militära förteckning över utrustning som omfattas av rådets gemensamma standpunkt 2008/944/Gusp om fastställande av gemensamma regler för kontrollen av export av militär teknik och krigsmateriel. Denna gemensamma militära förteckning uppdateras varje år i enlighet med ändringarna i Wassenaar-arrangemangets krigsmaterieförteckning.

⁽¹⁶⁾ Denna uppsättning övergripande definitioner återfinns i bilaga I till EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden under rubriken "Definition av termer som används i denna bilaga". Lokala definitioner återfinns omedelbart i närheten av kontrollposten.

Exempel 1: 1C351.a.57

1C351 Humana och animala patogener och "toxiner" enligt följande:

- a) Virus, såväl naturliga som förstärkta eller modifierade, antingen som "isolerade levande kulturer" eller som material som innehåller levande material som avsiktligt har blivit inympat eller förorenat med sådana kulturer, enligt följande:

.....
57. SARS-coronavirus (svår akut respiratorisk sjukdom-relaterat coronavirus) ⁽¹⁷⁾.
.....

Anmärkning: Avsnitt 1C351 omfattar inte "vaccin" eller "immuntoxiner".

Exempel 2: 1A004.d

1A004 Utrustning och komponenter för skydd och detektion som inte är särskilt konstruerade för militära ändamål, enligt följande:

- d) Elektronisk utrustning som är konstruerad för automatisk detektion eller identifiering av förekomsten av restmängder av "sprängämnen" och som utnyttjar tekniker för 'spårdetektion' (t.ex. akustiska ytvågor, spektrometri för jonrörlighet, spektrometri för differentiell rörlighet, masspektrometri).

Teknisk anmärkning:

'Spårdetektion' definieras som förmågan att detektera mindre än 1 ppm ånga eller 1 mg fast eller flytande ämne.

Anmärkning 1: Avsnitt 1A004.d omfattar inte kontrollutrustning som är speciellt konstruerad för laboratorieanvändning.

Anmärkning 2: Avsnitt 1A004.d omfattar inte säkerhetsbågar som passeras utan att vidröras.
.....

2.3.3 Programvarukontroller (underkategori D)

Programvara i samband med EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden definieras som en samling av ett eller flera "program" ⁽¹⁸⁾ eller "mikroprogram" ⁽¹⁹⁾ som är lagrade på något fysiskt medium. I många fall gäller programvarukontrollerna för programvara som utformats eller modifierats för utveckling, produktion eller användning av produkter som förtecknas på andra ställen i EU-förteckningen över produkter med dubbla användningsområden. Men det finns även särskilda (fristående) programvarukontroller.

Exempel:

6D001 inkluderar kontroll av "programvara" speciellt utformad för "utveckling" eller "produktion" av utrustning som bland annat specificeras i avsnitt 6A008 (radarsystem, utrustning och enheter samt speciellt konstruerade komponenter).

7D005 avser "programvara" som är speciellt utformad för dekryptering av avståndsbestämningskod från satellitnavigeringssystem, konstruerad för statliga ändamål.

⁽¹⁷⁾ Detta exempel påverkar inte en eventuell ytterligare klassificering av SARS-CoV-2-agensen, som orsakat Covid-19-pandemin. Då denna vägledning utarbetades ansågs SARS-CoV-2 vara tillräckligt genetiskt distinkt från SARS-CoV för att inte omfattas av 1C351.a.57.

⁽¹⁸⁾ Ett "program" är en sekvens av instruktioner avsedd för utförande av en process i, eller omvandlad till, sådan form som är exekverbar för en elektronisk dator.

⁽¹⁹⁾ Ett mikroprogram är en sekvens elementära instruktioner som är lagrade i ett särskilt minne och vars exekvering initieras när dess referensinstruktion införs i ett instruktionsregister.

Huvudpunkter när det gäller definitionen av programvara

Definitionen av programvara anger att programvaran, för att förtecknas, vid någon tidpunkt måste finnas på något fysiskt medium. Själva programvaran kan överföras genom både fysiska och immateriella medel.

Definitionen av programvara måste läsas i förening med anmärkningen rörande kärnteknisk programvara för kategori 0 och den allmänna anmärkningen rörande programvara för kategorierna 1–9.

När det gäller programvara för informationssäkerhet (som specificeras i kategori 5, del 2) är det viktigt att observera att anmärkningen rörande kärnteknisk programvara inte alls är tillämplig och att den allmänna anmärkningen rörande programvara delvis inte är tillämplig och att dessa således inte kan användas för att undanta programvaran från kontroll.

2.3.4 Tekniskkontroller (underkategori E)

Teknikkontroller finns för att säkerställa att kunskap, kunnande och expertis som rör känsliga produkter inte oavsiktligt tillhandahålls för användning i program som väcker farhågor vad gäller militära ändamål, massförstörelsevapen, allmän säkerhet eller mänskliga rättigheter.

Att fastställa om forskning avser produkter med dubbla användningsområden kan vara (mycket) svårt. Innovativ forskning är inte lätt att etikettera enligt de befintliga kontrollposterna. En god förståelse av definitionen av "teknik", anmärkningarna rörande teknik samt märkningarna "grundforskning" och "allmänt tillgänglig" som befriar från kontroll är väsentlig för att orientera sig bland teknikkontrollerna.

"Teknik" i samband med EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden avser specifik information som är nödvändig för "utveckling", "produktion" eller "användning" av varor. Informationen kan ha formen 'tekniska uppgifter' eller 'tekniskt bistånd'. Hänvisningen till "specifik information som är nödvändig" är till för att fokusera teknikkontrollen på den del av teknik som gör att en produkt uppfyller eller överskrider de angivna prestandatrösklarna. För kategorierna 1–9 ska endast denna specifika information betraktas som förtecknad teknik med dubbla användningsområden. Syftet med definitionen av "erfordras" är att fokusera teknikkontrollerna på den specifika teknik som gör att en produkt omfattas av licens. Förtecknad teknik med dubbla användningsområden omfattas viktigt nog av kontroll även om den kan tillämpas på varor som inte omfattas av kontroll.

Vad som omfattas av "specifik information som är nödvändig" definieras inte. I allmänhet anses följande information inte vara tillräckligt specifik för att omfattas av teknikdefinitionen:

- Säkerhetsdatablad, materialsäkerhetsdatablad eller produktsäkerhetsdatablad.
- Broschyrer, kataloger samt utdrag därav, vilka i sin respektive form är avsedda eller kan vara avsedda för ett obestämt antal berörda parter och vilka görs tillgängliga för dem utan individuella ändringar i innehållet.
- Schematiska diagram, blockdiagram, processdiagram (utan detaljerade uppgifter).
- Tekniska prestandadata, nyckeltal.
- Elektriska och mekaniska anslutnings- och förbrukningsuppgifter.
- Etikettecken.
- Komponentlistor om ingen hänvisning kan göras till ritningar.
- Normer och standarder som är allmänt tillgängliga och inte är specifika för en företagsprodukt.
- Artiklar från branschtidningar och jämförbara publikationer.
- Allmänna beskrivningar av processer och förfaranden (när det rör sig om produktionsanläggningar).
- Leveransspecifikationer (t.ex. för kemikalier och andra hjälpmaterial).
- Foton (utan detaljerad information om geometriska storlekar, material som används och elektriska eller elektroniska komponenter).
- Sprängskisser eller fasadritningar utan detaljerade dimensioner.
- Sektionsvyer (schematiska och utan materialdata and detaljerade uppgifter).
- Yttre dimensioner.

Illustration av tröskeln "erfordras"

3E001 avser den kontrollerade tekniken för "utveckling" eller "produktion" av förtecknade integrerade kretsar som specificeras i bland annat 3A001.a.

3A001.a.5.a.5 avser integrerade kretsar med analog-till-digitalomvandlare med en upplösning på 16 bitar eller mer, med en samplingsfrekvens som är större än 65 Msps.

Ett dokument ⁽²⁰⁾ som anger designparametrarna eller de konstruktionssteg som är nödvändiga för att uppnå (eller överskrida) tröskeln på 65 Msps innehåller på egen hand inte den teknik som särskilt svarar för att utveckla den kontrollerade 3A001.a.5.a.5-produkten och det innehåller således inte den teknik som "erfordras" enligt den allmänna anmärkningen rörande teknik. Anledningen är att dokumentet inte anger hur man uppnår eller överskrider parametern "upplösning på 16 bitar".

En manual som beskriver produktionstekniken för att producera integrerade kretsar med analog-till-digitalomvandlare med en upplösning på 16 bitar eller mer, men med en samplingsfrekvens under 65 Msps, innehåller inte den teknik som "erfordras" för att producera den kontrollerade produkten.

I de två situationerna ovan anses dokumentet och manualen inte innehålla den kontrollerade teknik som behövs för utveckling eller produktion av förtecknade 3A001.a.5.a.5-produkter eftersom de inte innehåller den specifika informationen beträffande de två tekniska parametrar som beskrivs i 3A001.a.5.a.5.

Exempel:

1E001 omfattar "teknik" enligt den allmänna anmärkningen rörande teknik för "utveckling" eller "produktion" av utrustning eller material som specificeras i avsnitten 1A002–1A005, 1A006.b., 1A007, 1B eller 1C.

Låt oss tillämpa detta på 1C216.

1C216 specificerar kontrollerna för maråldrat stål. Denna produkt omfattas av kategori 1 och den allmänna anmärkningen rörande teknik är därför tillämplig. Den kontrollerade teknik med dubbla användningsområden som omfattas av 1E001 är således den som "erfordras" för "utveckling" eller "produktion" av maråldrat stål med specifikationerna i 1C216.

Vad omfattas inte av 1E001?

Forskningsresultat som anger

- denna typ av maråldrat stål utan att ange detaljerad information om hur man utvecklar eller producerar denna typ av maråldrat stål,
- en historisk översikt över befintliga (allmänt tillgängliga) produktionsmetoder för denna typ av maråldrat stål,
- en innovativ produktionsprocess för maråldrat stål som inte uppfyller de erforderliga trösklarna i 1C216 (och 1C116).

Vad omfattas av 1E001?

Forskningsresultat som anger

- befintliga utvecklings- eller produktionsprocesser som ännu inte är allmänt tillgängliga och inte är grundforskning,
- en innovativ (ännu inte allmänt tillgänglig) utveckling eller produktionsprocess för maråldrat stål som uppfyller de erforderliga trösklarna i 1C216 och som inte är grundforskning.

⁽²⁰⁾ Detta kan även vara en presentation, ett e-postmeddelande, ett telefonsamtal osv.

Huvudpunkter när det gäller definitionen av teknik

- Teknik definieras som den specifika information som är nödvändig för "utveckling", "produktion" eller "användning" av förtecknade produkter med dubbla användningsområden. Detta innebär att de tekniska uppgifterna eller det tekniska biståndet måste innehålla specifik information som är nödvändig för utveckling, produktion eller användning av de varor som specificeras i kategorierna 0–9 för att klassificeras som förtecknad teknik med dubbla användningsområden. Betydelsen av "specifik information" definieras inte i EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden. Betydelsen av "utveckling", "produktion" och "användning" definieras.
- Definitionen av teknik måste läsas i förening med anmärkningen rörande kärnteknisk programvara för kategori 0 och den allmänna anmärkningen rörande teknik (för kategorierna 1–9).
- För kategori 0 (kärntekniska produkter) är förtecknad teknik med dubbla användningsområden den specifika information "som har direkt samband med varor som finns upptagna under kategori 0". Detta är en bred beskrivning. Omfattningen för kontrollerad kärnteknik är således större jämfört med den kontrollerade tekniken i kategorierna 1–9.
- För kategorierna 1–9 ska endast den del av "teknik" som "erfordras" för "utveckling", "produktion" eller "användning" av varor som omfattas av kategorierna 1–9 kontrolleras enligt bestämmelserna i kategorierna 1–9. "Erfordras" definieras som den del av informationen som särskilt svarar för att uppnå eller överskrida de kontrollerade prestandanivåerna, egenskaperna eller funktionerna från förteckningen över produkter med dubbla användningsområden. Dessa kontrollerade prestandanivåer, egenskaper eller funktioner är i allmänhet mycket specifika och höga, vilket således begränsar den teknik som uppfyller den "erforderliga" tröskeln. Och vilket således begränsar den teknik för vilken man kan tillämpa kontrollundantagsanmärkningarna "grundforskning" och "allmänt tillgänglig".

Observera att vissa program för forskningsfinansiering kräver att en kontroll för produkter med dubbla användningsområden genomförs när en ansökan om ett forskningsbidrag görs. Det är en god praxis baserad på interna granskningsmekanismer att på ett tidigt stadium i forskningsprogrammet eller forskningsprojektet upptäcka vilka av de involverade utrustningarna eller materialen, eller de förväntade resultaten (t.ex. publikationer), som kan behöva ytterligare granskning vad gäller eventuella exportkontroller för produkter med dubbla användningsområden. Om sådana (eventuella) problem när det gäller exportkontroll för produkter med dubbla användningsområden identifieras är uppföljning nödvändig under och i slutet av forskningsprogrammen eller forskningsprojekten.

Exportören är skyldig att bedöma tekniken på ett adekvat sätt för att fastställa om den uppfyller tröskeln för kontroll av produkter med dubbla användningsområden. På grund av sin expertis och kunskap om sin egen forskning är forskaren bäst lämpad för att klassificera sin egen forskning på ett adekvat sätt, möjligen med stöd av utbildad administrativ personal som är bekant med strukturen i EU-förteckningen över produkter med dubbla användningsområden. Presentationer eller publikationer kommer sällan i sin helhet att uppfylla tröskeln för kontrollerad teknik. Vissa underavsnitt eller små utdrag kan uppfylla tröskeln. Endast dessa delar kräver licens. Om forskaren eller forskningsorganisationen behöver vägledning kan de kontakta sin nationella behöriga myndighet. Forskaren eller forskningsorganisationen kan på så sätt göra ett informerat val om vilka delar som ska skickas in för exportlicensansökan före överföring eller publicering.

2.3.5 Kontrollundantag för produkter med dubbla användningsområden

EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden innehåller ett antal kontrollundantag, som anger under vilka förhållanden en viss förtecknad produkt undantas från kontroll. Så länge en sådan produkt uppfyller de tekniska kraven kommer den således inte att behöva någon licens för export eller överföring. Kontrollundantagen kan endast tillämpas på förtecknade produkter med dubbla användningsområden.

Det finns i stort sett två typer av kontrollundantag: Å ena sidan finns det kontrollundantag som är specifikt kopplade till vissa förtecknade produkter med dubbla användningsområden.

Exempel

Anmärkning 2 under 2B001 anger att denna kontrollpost inte omfattar verktygsmaskiner för särskilda ändamål som enbart är avsedda för tillverkning av tandproteser.

Anmärkning 2 under 5A002.a. omfattar inte produkter där funktionaliteten för "informationssäkerhet" är begränsad till trådlös funktionalitet för "personligt nät" och som enbart tillämpar publicerade eller kommersiella kryptografiska standarder.

Å andra sidan finns det systematiska kontrollundantag för programvara och teknik. Dessa kontrollundantagsanmärkningar är infogade i anmärkningen rörande kärnteknisk programvara, anmärkningen rörande kärnteknik, den allmänna anmärkningen rörande programvara och den allmänna anmärkningen rörande teknik i bilaga I till EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden.

Endast förtecknad "programvara" eller "teknik" med dubbla användningsområden kan dra nytta av de kontrollundantag som nämns i anmärkningarna rörande programvara och teknik. Det är därför av yttersta vikt att fastställa om forskningen omfattar produkter med dubbla användningsområden och, i så fall, vilken eller vilka delar som uppfyller kontrollposten för programvara eller teknik i respektive underkategori D och E i förening med anmärkningarna rörande programvara och anmärkningarna rörande teknik.

- Anmärkningen rörande kärnteknisk programvara framhåller att en objektкод som utgör ett nödvändigt minimum för installation, drift, underhåll (kontroll) eller reparation av varor förtecknade i kategori 0 för vilka exporttillstånd har beviljats inte omfattas av kontroll.
- Den allmänna anmärkningen rörande programvara inkluderar tre kontrollundantag för förtecknad programvara i kategorierna 1–9:
 - Programvara som är allmänt tillgänglig för gemene man (vilket betyder att programvaran säljs från lager vid ett försäljningsställe i detaljistledet utan restriktioner och kan installeras av användaren utan väsentlig medverkan av försäljaren).
 - Programvara som redan är allmänt tillgänglig.
 - "Objektкод" som utgör ett nödvändigt minimum för installation, drift, underhåll (kontroll) och reparation av varor för vilka exporttillstånd har beviljats.

När det gäller programvara för informationssäkerhet (som specificeras i kategori 5, del 2) är det viktigt att observera att anmärkningen rörande kärnteknisk programvara inte alls är tillämplig och att den allmänna anmärkningen rörande programvara delvis inte är tillämplig och att dessa således inte kan användas för att undanta programvaran från kontroll.

För förtecknad teknik med dubbla användningsområden är tre kontrollundantag möjliga: "teknik" som är ett resultat av "grundforskning", "teknik" som redan är "allmänt tillgänglig" samt det minimum av information som behövs för patentansökningar. Det senare gäller inte för teknik i kategori 0.

I följande del fokuserar vägledningen på följande märkningar som befriar från kontroll: "grundforskning", "allmänt tillgänglig" och det minimum av information som behövs för patentansökningar.

Huvudpunkter när det gäller kontrollundantagsanmärkningen "grundforskning" för teknik

I EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden definieras "grundforskning" som experimentellt eller teoretiskt arbete som främst utförs för att inhämta ny kunskap om fenomenens fundamentala principer eller observerbara fakta som inte har ett specifikt praktiskt syfte eller mål.

Även om det inte anges uttryckligen avser man här grundläggande forskning och exkluderar således icke grundläggande forskning eller tillämpad forskning från kontrollundantag. Denna definition innebär utmaningar vid genomförandet, eftersom den förblev oförändrad i många år och på grund av forskningsekosystemets föränderliga karaktär.

Det är viktigt att tänka på att terminologin kan vara ett problem här: En vetenskaplig klassificering av ett forskningsprojekt som "grundforskning" innebär inte nödvändigtvis eller automatiskt att det uppfyller definitionen av "grundforskning" i EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden. Personal ansvarig för regelbaserad i er organisation eller er behöriga myndighet kan hjälpa er med klassificeringen i tveksamma fall.

Grundforskning är ett kontrollundantag endast för förtecknad teknik med dubbla användningsområden. Det kan inte användas för fysiska produkter (varor) såsom utrustning och material.

Det undantar i korthet det faktiska forskningsresultatet från kontroll men inte avsikten att producera forskningsresultat (vid tidpunkten för forskningens finansiering). Detta är en avgörande distinktion när man överväger att tillämpa denna kontrollundantagsanmärkning.

I denna vägledning ges två kriterier för hjälpa till att avgöra om kontrollundantagsanmärkningen "grundforskning" är relevant: den tekniska mognadsgraden och förekomsten av finansiering från näringslivet. Inget av kriterierna avgör om kontrollundantagsanmärkningen bör tillämpas. Detta måste avgöras från fall till fall via de interna exportkontrollförfarandena och, i lämpliga fall, i samråd med den behöriga myndigheten.

- Den tekniska mognadsgraden är en skala (1–9) som ursprungligen utvecklades av den amerikanska rymdflygstyrelsen (Nasa) och senare antogs av andra myndigheter, institutioner eller organ för att bedöma utvecklingsstatusen för rymdteknik. Den tekniska mognadsgraden är ett vanligt verktyg i forskarvärlden, liksom inom de europeiska forsknings- och innovationsprogrammen, för att bedöma marknadsomognaden för ny och framväxande teknik. För exportkontrollsyften betraktas i allmänhet forskningsresultat från forskning med en teknisk mognadsgrad på 1 och 2 som grundforskning. Behörigheten för forskningsresultat från en teknisk mognadsgrad på 3 och 4 ska bedömas från fall till fall. Forskningsresultat från forskning över en teknisk mognadsgrad på 4 betraktas inte som grundforskning. Se tillägg 8 för en beskrivning av de olika tekniska mognadsgraderna.
- Finansiering från näringslivet (sponsor): Forskning som finansieras externt av en partner inom näringslivet har större sannolikhet att resultera i en kommersiell utveckling, oavsett om projektet startas av näringslivet självt eller en offentlig institution. I många fall får finansiären (eller sponsorn) från näringslivet dessutom möjlighet (via avtalsarrangemang) att granska och kommentera publikationer (eller presentationer) innan de offentliggörs och att begära en (tillfällig) exklusiv användning av forskningsresultaten. Dessa typer av samarbete kan vara indikativa på att forskningsresultatet inte kommer att vara grundforskning. I vissa fall finansierar förvisso näringslivet grundforskning utan några villkor beträffande publikationer eller andra forskningsresultat. I sådana fall kan kontrollundantaget för grundforskning beaktas om forskningen omfattar förtecknad teknik med dubbla användningsområden och den tekniska mognadsgraden är tillräckligt låg.

Huvudpunkter när det gäller kontrollundantagsanmärkningen "allmänt tillgänglig" för programvara eller teknik

I EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden definieras "allmänt tillgänglig" på följande sätt: "teknik" eller "programvara" som **har gjorts tillgänglig utan restriktioner** för vidare spridning. (Upphovsrättsliga restriktioner innebär ingen ändring av det förhållandet att "teknik" eller "programvara" är "allmänt tillgängliga".)

Den undantar i korthet förtecknad programvara och teknik med dubbla användningsområden som vem som helst kan få tag på från kontroll.

Denna EU-vägledning betonar att kontrollerad programvara eller teknik med dubbla användningsområden som ännu inte är allmänt tillgänglig inte kan undantas från kontroll i samband med kontrollundantagsanmärkningen "allmänt tillgänglig". Definitionen hänvisar tydligt till programvara eller teknik som har gjorts tillgänglig utan restriktioner för dess vidare spridning. Den avsedda handlingen att göra (objekt-koden för) programvaran eller tekniken allmänt tillgänglig är inte tillräcklig för ett undantagande från kontroll. Detta innebär att ett kommande forskningsresultat (öppen programvara, publikation, konferensmaterial osv.) endast kan dra nytta av detta kontrollundantag om den förtecknade programvara eller teknik med dubbla användningsområden som det innehåller redan är allmänt tillgänglig. Ett offentliggörande utan ett tillstånd kan således vara en överträdelse av exportkontrollerna.

Hänvisningen till "utan restriktioner" måste förstås som att den inte begränsar tillgången till endast en begränsad grupp personer. Om information endast görs tillgänglig efter att ett enskilt beslut har fattats av informationsbäraren eller ägaren har inte alla möjlighet att komma åt informationen och informationen kan således inte anses vara allmänt tillgänglig.

Rättsliga restriktioner, till exempel upphovsrättsliga inskränkningar, som saknar relevans i exportkontrollagstiftningen påverkar inte berättigandet till kontrollundantag. Åtgärder såsom att begära en avgift för åtkomst eller föregående registrering för åtkomst betraktas likaledes inte som en restriktion, så länge alla har rätt att betala avgiften eller registrera sig.

Utveckling av öppen källkod genomförs ofta globalt av gemenskaper genom samarbete. Teknik eller programvara med öppen källkod som publiceras och görs allmänt tillgänglig utan restriktioner kan dra nytta av kontrollundantaget för allmän tillgänglighet. Teknik för utveckling av "inträngsprogram" kan undantas från kontroll om tekniken är i ett sammanhang av "information om sårbarheter" eller "hantering av cyberincidenter". Se den senaste versionen av bilaga I för de tillämpliga definitionerna.

Om en forskare hänvisar till eller integrerar spridningskänslig information från andra källor som redan är allmänt tillgänglig innebär inte det att forskningsresultatet automatiskt blir kontrollerad programvara eller teknik med dubbla användningsområden. Det faktum att sådan förtecknad programvara eller teknik med dubbla användningsområden blev allmänt tillgänglig utan en licens är en överträdelse av exportkontrollbestämmelserna, men det kan inte tillskrivas denna forskare.

Huvudpunkter när det gäller kontrollundantaget "det minimum av information som behövs för patentansökningar" för teknik

Den allmänna anmärkningen rörande teknik innehåller ett undantag för det minimum av information som behövs för patentansökningar. Detta minimum av information som behövs för att lämna in en patentansökan undantas således från exportkontroller. Detta kontrollundantag gör ingen åtskillnad mellan nationella, europeiska och internationella patentansökningar. När patentinformationen väl har gjorts allmänt tillgänglig omfattas den inte längre av exportkontroller.

Det finns ingen definition i EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden om vad "minimum av information som behövs" innebär. Det förstås i allmänhet som den information som behövs för att uppfylla ansökningskraven enligt Europeiska patentverket eller EU-medlemsstaternas patentverk.

2.3.6 Kontrollerade verksamheter

Licens krävs inte för alla forskningsverksamheter som omfattar produkter med dubbla användningsområden. EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden inkluderar fem olika typer av verksamhet som kräver ett tillstånd. Avsnitt 2.3.7 anger vilka typer av licens som finns för var och en av dessa verksamheter.

Följande två krav är konstanta tillståndskrav:

- Ett exporttillstånd behövs för förflyttning eller överföring utanför unionens tullområde för alla produkter med dubbla användningsområden som förtecknas i bilaga I till EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden.
- Ett överföringstillstånd behövs för förflyttning eller överföring av produkter inom unionens tullområde endast för produkter med dubbla användningsområden som förtecknas i bilaga IV till EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden.

Följande tre krav är tillståndskrav från fall till fall:

- Ett transiteringstillstånd behövs för produkter som passerar genom unionens tullområde.
- Ett förmedlingstillstånd behövs för förmedling av produkter mellan tredjeländer inifrån unionens tullområde.
- Ett tillstånd krävs för tillhandahållande av tekniskt bistånd för produkter med dubbla användningsområden.

Transitering eller förmedling av förtecknade produkter med dubbla användningsområden och tillhandahållande av tekniskt bistånd för förtecknade produkter med dubbla användningsområden kan förbjudas respektive kräva tillstånd, om produkten, i sin helhet eller delvis, är eller kan vara avsedd för användningar som avses i artikel 4.1 i EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden. Det är den behöriga myndigheten som avgör om ett tillstånd krävs eller transitering är förbjuden. Vissa EU-medlemsstater har vidtagit nationella åtgärder

beträffande transitering, förmedling eller tillhandahållande av tekniskt bistånd för produkter med dubbla användningsområden som inte tas upp i förteckningen. En förteckning över nationella åtgärder som medlemsstaterna vidtagit i enlighet med förordning (EU) 2021/821 offentliggörs och uppdateras regelbundet av Europeiska kommissionen. ⁽²¹⁾

Vissa produkter uppfyller inte de tekniska specifikationerna i bilaga I men är ändå spridningskänsliga på grund av sina tekniska möjligheter eller farhågor om deras misstänkta slutanvändning. Transaktioner med sådana produkter och där det finns farhågor om deras (misstänkta) slutanvändning kan kräva ett tillståndskrav för export. Sådana kontroller för produkter med dubbla användningsområden som inte tas upp i förteckningen kallas övergripande kontroller (catch-all controls) (se även underavsnitt 2.3.8).

Tillägg 5 innehåller ett flödesschema för fastställande av licenskraven enligt EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden.

2.3.7 Typer av tillstånd

EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden innehåller följande typer av tillstånd:

- Individuella exporttillstånd som omfattar en eller flera produkter med dubbla användningsområden för en specifik exportör till en slutanvändare eller mottagare i ett tredjeland.
- Globala exporttillstånd som omfattar en eller flera produkter med dubbla användningsområden och som kan gälla export till en eller flera angivna slutanvändare och/eller i ett eller flera angivna tredjeländer.
- Tillstånd för stora projekt som omfattar en eller flera produkter med dubbla användningsområden och som kan gälla export till en eller flera angivna slutanvändare i ett eller flera angivna tredjeländer för ett specifikt stort projekt.
- Unionens generella exporttillstånd har till syfte att förenkla exporten av specifika produkter med dubbla användningsområden till vissa destinationsländer och är tillgängliga för alla EU-baserade exportörer som respekterar dess villkor och krav för användning enligt bilagorna IIa till IIc. Bilagorna IIa till IIh motsvarar unionens åtta tillgängliga generella exporttillstånd (unionens generella exporttillstånd 001 till unionens generella exporttillstånd 008).
- Nationella generella exporttillstånd är ytterligare förenklade tillstånd för specifika produkter med dubbla användningsområden till vissa destinationsländer i enlighet med nationell lagstiftning. Dessa tillstånd gäller endast för exportörer som är baserade i respektive EU-medlemsstat ⁽²²⁾.
- Tillstånd för tillhandahållande av tekniskt bistånd från unionens tullområde till ett tredjelands territorium, inom ett tredjelands territorium eller till en person som är bosatt i ett tredjeland men för närvarande befinner sig i unionens tullområde.
- Tillstånd för förmedlingstjänster för en bestämd kvantitet specifika produkter med dubbla användningsområden som förflyttas mellan två eller fler tredjeländer.
- Transiteringstillstånd för icke-unionsprodukter med dubbla användningsområden som endast transiterar genom EU.
- Tillstånd för överföring inom EU av produkter med dubbla användningsområden som förtecknas i bilaga IV från en EU-medlemsstat till en annan EU-medlemsstat.

EU-medlemsstaterna kan komplettera dessa tillståndskrav med nationella licenskrav eller förbud.

Ett EU-tillstånd (beviljad licens) gäller i alla 27 EU-medlemsstaterna och kan användas för att exportera produkterna från vilken plats som helst inom tullunionens territorium. Licensernas giltighet fastställs av varje medlemsstat.

⁽²¹⁾ Informationsmeddelande om åtgärder som medlemsstaterna vidtagit i enlighet med artiklarna 4, 6, 7, 9, 11, 12, 22 och 23 i EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden. Detta finns tillgängligt på GD Handels webbsida för produkter med dubbla användningsområden (<https://ec.europa.eu/trade/import-and-export-rules/export-from-eu/dual-use-controls/>).

⁽²²⁾ En förteckning över giltiga nationella generella exporttillstånd finns på <https://trade.ec.europa.eu/doclib/html/158576.htm>.

Exempel:Publicering

Forskare A vill publicera en artikel i en amerikansk tidskrift. Artikelns innehåller teknik som omfattas av bilaga I till EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden (mer specifikt 3E001 för utveckling av signalanalysatorer enligt 3A002.c) och kommer även att vara tillgänglig utanför Förenta staterna (USA) efter publiceringen.

3E001 i förhållande till 3A002.c omfattas av de produkter som förtecknas i unionens generella exporttillstånd 001. USA är ett av de godkända destinationsländerna i unionens generella exporttillstånd 001. Forskare A kan dock inte använda unionens generella exporttillstånd 001 för att skicka artikeln till den amerikanska utgivaren eftersom exportören vet att produkten inte kommer att stanna kvar i det land enligt unionens generella exporttillstånd 001 som den exporteras till. Så är fallet här. Artikelns kommer att göras tillgänglig i hela världen, vilket forskare A är medveten om.

Eftersom det inte går att använda unionens generella exporttillstånd 001 är det viktigt att forskaren eller forskningsorganisationen kontakter den behöriga myndigheten för att diskutera hur man kan begränsa licenskravet (t.ex. genom att fastställa och möjligen ändra eller utelämnar de specifika delar som innehåller den kontrollerade tekniken eller genom att begränsa åtkomsten till dessa specifika delar) och hur man kan uppfylla licenskravet om det inte går att begränsa (t.ex. ansökan om individuell licens). Var god se underavsnitt 2.3.4 för mer information om fastställande av kontrollerad teknik.

Export av begagnad mätutrustning

Forskningsavdelning B vill sälja ett begagnat röntgentomografisystem för upptäckt av fel tredimensionellt till ett universitet i Brasilien. Utrustningen förtecknas under 1B001.f.1.

De produkter som omfattas av 1B001.f.1. är inte inkluderade i unionens generella exporttillstånd (unionens generella exporttillstånd 003: export efter reparation/ersättning, unionens generella exporttillstånd 004: tillfällig export för utställningar och mässor) som omfattar Brasilien som destination. Forskningsavdelning B måste därför ansöka om en individuell licens eftersom detta rör en enda transaktion till en enda slutanvändare.

2.3.8 Exportkontroller för produkter med dubbla användningsområden som inte tas upp i förteckningen

Vissa produkter uppfyller inte de tekniska specifikationerna i bilaga I men är ändå spridningskänsliga på grund av sina tekniska möjligheter eller farhågor om deras misstänkta slutanvändning.

Enligt artikel 4 i EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden kan nationella myndigheter införa ett tillståndskrav för produkter med dubbla användningsområden som inte förtecknas i bilaga I, om det föreligger ett (misstänkt) samband med användning i ett massförstörelsevapenprogram, (misstänkt) militär slutanvändning i ett land som omfattas av ett vapenembargo ⁽²³⁾ eller (misstänkt) användning av produkten som en komponent i militär utrustning som exporterats utan eller i strid med ett tillstånd. Denna bestämmelse är känd som den övergripande kontrollen "catch-all control", och i sådana fall, när det föreligger misstankar om att era produkter möjligen kommer att användas i ett av de ovannämnda fallen, rekommenderas ni att kontakter er nationella myndighet för ytterligare information.

Enligt artikel 5 i EU:s förordning om produkter med dubbla användningsområden kan export av cyberövervakningsprodukter som inte tas upp i förteckningen omfattas av tillståndskrav om ni har informerats av er behöriga myndighet eller känner till – enligt era due diligence-resultat – att det föreligger en slutanvändning i samband med internt förtryck och/eller allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt.

Enligt artikel 9 i EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden får en medlemsstat med hänsyn till den allmänna säkerheten, inbegripet förebyggande av terroristhandlingar, eller till överväganden rörande mänskliga rättigheter, förbjuda eller kräva tillstånd för export av produkter med dubbla användningsområden som inte förtecknas i bilaga I. En förteckning över sådana nationella åtgärder sammanställs av Europeiska kommissionen och offentliggörs i Europeiska unionens officiella tidning. Den är också tillgänglig på Europeiska kommissionens webbplats. ⁽²⁴⁾

Tillägg 7 sammanfattar licenskraven för export och överföring inom EU av produkter med dubbla användningsområden.

⁽²³⁾ Vapenembargon enligt artikel 4.1 b i EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden gäller för närvarande för följande länder: se <https://www.sanctionsmap.eu>.

⁽²⁴⁾ <https://ec.europa.eu/trade/import-and-export-rules/export-from-eu/dual-use-controls/>.

2.3.9 Varningstecken

Det är mycket viktigt att vara uppmärksam på tecken på misstänkta förfrågningar eller samarbeten för att motverka riskerna för spridning av massförstörelsevapen, bärare av sådana vapen och destabiliserande anhopningar av konventionella vapen. Det rekommenderas starkt att ni delar misstänkt information med er interna kontaktpunkt för frågor som rör efterlevnaden av reglerna. I vissa fall kan det vara obligatoriskt att dela information med den behöriga myndigheten för exportkontroller enligt lagar och andra författningar på EU-nivå och nationell nivå.

Tillägg 3 innehåller en förteckning över varningstecken för att hjälpa forskare eller personal ansvarig för regelefterlevnad att göra en inledande bedömning av om exportkontroller för produkter med dubbla användningsområden kan vara tillämpliga. Förteckningen grupperar varningstecknen efter forskning, slutanvändning och slutanvändare, sändning samt finansierings- och avtalsvillkor. Denna förteckning är särskilt användbar för produkter med dubbla användningsområden som inte tas upp i förteckningen (för att avgöra om övergripande kontroller kan vara tillämpliga). Det är även god praxis att använda denna förteckning när man samlar in nödvändig information under licensansökningsprocessen för förtecknade produkter med dubbla användningsområden.

2.3.10 Kontroll av tekniskt bistånd

Det finns två typer av kontroller av tekniskt bistånd, en som regleras i EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden och en som regleras enligt den nationella lagstiftningen i EU:s medlemsstater.

Teknik, enligt EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden, kan ta formen av tekniskt bistånd såsom muntlig instruktion, utbildning, överföring av teknisk kunskap och kompetens eller rådgivningstjänster, bl.a. via telefon eller elektroniska medel. En instruktion till en kollega som arbetar på ett forskningsinstitut i ett tredjeland kan således utgöra tekniskt bistånd. Det tekniska biståndet måste vara tillräckligt specifikt för att uppfylla tekniktrösklarna i bilaga I till EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden.

Förutom den teknik med dubbla användningsområden i form av tekniskt bistånd som förtecknas i bilaga I till EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden, omfattar det allt övrigt tekniskt stöd i samband med reparation, utveckling, tillverkning, sammansättning, provning, underhåll eller andra tekniska tjänster som är avsedda att användas i samband med utveckling, produktion, hantering, drift, underhåll, lagring, detektion, identifikation eller spridning av kemiska, biologiska eller nukleära vapen eller andra nukleära spränganordningar, eller utveckling, produktion, underhåll eller lagring av missiler som kan bestyckas med sådana vapen, eller i samband med militära slutanvändningar i destinationer som omfattas av ett vapenembargo.

2.3.11 Exportkontroller och restriktiva åtgärder (sanktioner)

Både exportkontroller och sanktioner inför förbud eller restriktioner. Medan exportkontroller är inriktade på (icke-)förtecknade produkter och exportgranskning från fall till fall är sanktioner framför allt inriktade på reseförbud, frysningar av tillgångar och förbud att göra ekonomiska resurser tillgängliga för designerade personer och enheter och/eller sektorsspecifika åtgärder (t.ex. att begränsa vissa produkter och tjänster för specifika länder, i vissa fall för alla slutanvändare i ett visst land). I denna vägledning ges inte specifik information om EU:s sanktioner.

Se EU:s sanktionskarta för en översikt över alla EU-sanktioner som är tillämpliga för närvarande och förteckningen över designerade personer och enheter: <https://www.sanctionsmap.eu/>.

För allmän information om EU-sanktioner, se https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/international-relations/restrictive-measures-sanctions_en.

Ytterligare vägledning kan göras tillgänglig på nationell nivå.

2.3.12 Vanliga frågor

Vem är exportören enligt EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden?

Definitionen av exportör omfattar både fysiska personer och juridiska personer. Det innebär att en forskare för sin egen räkning eller forskningsorganisationen för forskarens räkning kan vara exportören. Definitionen av exportör gäller inte bara för exportverksamheter utan för alla kontrollerade verksamheter som omfattas av EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden, bl.a. överföringar inom EU av produkter som förtecknas i bilaga IV. Det ankommer på forskningsorganisationen att göra interna arrangemang för vem som ska ansöka om en licens.

Observera att identifieringen av exportören skiljer sig från identifieringen av en export. När en gästforskare från ett tredjeland får tillgång till exempelvis kontrollerad teknik på ett universitetscampus inom unionens tullområde sker ingen export. När forskaren återvänder hem till sitt tredjeland och tar med sig den kontrollerade tekniken sker en export som kräver en godkänd och giltig licens. En licensansökan måste således lämnas in före denna export. Den sista person inom unionens tullområde som beslutar om överföringen av den kontrollerade tekniken till ett land utanför EU måste ansöka om en licens. Vem som kan ansöka om denna licens är upp till varje EU-medlemsstat att avgöra. Det kan vara gästforskaren från tredjelandet, men i många fall måste denna forskare ha en företrädare som är etablerad inom unionens tullområde. Oavsett vem som är exportören, sker en överträdelse av exportkontrollerna när den kontrollerade tekniken lämnar unionens tullområde utan en godkänd och giltig licens.

Om en publikation innehåller kontrollerad teknik, måste författaren, universitetet eller den vetenskapliga utgivaren ansöka om en licens?

Den viktigaste punkten här är att en fysisk eller juridisk person måste ansöka om en licens och således agerar som exportör. Vem den personen är beror på de interna policyerna eller avtalet mellan författaren till publikationen och den vetenskapliga utgivaren. Om utgivaren är etablerad utanför EU måste den sista person inom EU som beslutar om överföringen av den kontrollerade tekniken till ett land utanför EU ansöka om en licens.

Kan en person som är anställd vid en forskningsorganisation och som reser utomlands för ett yrkesmässigt besök komma åt kontrollerad teknik eller programvara på en EU-baserad forskningsorganisations server på distans?

Anställda som kommer åt kontrollerad teknik eller programvara utomlands under ett yrkesmässigt besök måste i allmänhet ansöka om en licens innan de reser. Vissa EU-medlemsstater ⁽²⁵⁾ anser att den viktigaste faktorn här är huruvida andra personer (förutom den eller de anställda) kommer åt den kontrollerade tekniken eller programvaran utomlands.

Vem måste ansöka om en licens om det är ett forskningskonsortium med partner i flera EU-medlemsstater och partner i tredjeländer?

Exportören, och således den som måste ansöka om en licens, är den som är den avtalsmässiga partnern till mottagaren i tredjelandet och har befogenhet att besluta om att föra ut eller överföra produkterna från EU:s tullområde (för produkter som förtecknas i bilaga I). Med andra ord kan konsortiumpartnern själv eller konsortiets ledare själv vara tvungen att begära en licens innan produkterna med dubbla användningsområden förs ut. Detta beror på avtalsarrangemangen mellan konsortiets partner och konsortiets ledare.

AVSNITT 3

Upprättande eller granskning av ett internt efterlevnadsprogram för forskning som omfattar produkter med dubbla användningsområden

Varje internt efterlevnadsprogram syftar till att systematiskt ta itu med och begränsa en eller flera typer av risk för att säkerställa efterlevnad av de skyldigheter som fastställs i lagen eller som en organisation frivilligt har åtagit sig.

I en forskningsmiljö tar det tid och ansträngning att upprätta efterlevnadsåtgärder för att uppfylla lagar och andra författningar om exportkontroller.

I avsnittet nedan anges alla de viktigaste elementen som en forskningsorganisation bör beakta när den utformar eller granskar sitt interna efterlevnadssystem för export av produkter med dubbla användningsområden.

⁽²⁵⁾ Se tillägg 9 för kontaktuppgifterna till de behöriga myndigheterna eller kontakta den regelefterlevnadsansvarige i er forskningsorganisation för att avgöra hur situationen är i er EU-medlemsstat.

3.1 Riskbedömning

När en forskningsorganisation bedömer om och i vilken utsträckning den berörs av exportkontroller för produkter med dubbla användningsområden måste den genomföra en inledande riskbedömning genom att undersöka följande parametrar: ⁽²⁶⁾

1. Ämnena för sin verksamhet (t.ex. de discipliner och forskningsområden som den är verksam i). För en översikt över forskningsområden som är mer sannolika att beröras av exportkontroller, se tillägg 1.
2. Typen och omfattningen av dessa verksamheter (t.ex. fältundersökningar, online- och distansutbildning samt mängden av internationella samarbeten och utländskt deltagande i dess verksamheter).
3. Den nuvarande statusen för institutionella policyer och standardiserade förfaranden (t.ex. typ av organisationsstruktur, befintliga riskreducerande åtgärder för säkerhetsrisker och huvudsakliga attityder hos personalen).

Dessa parametrar måste bedömas mot de rättsliga skyldigheter som anges i exportkontrollagarna på EU-nivå och nationell nivå. ⁽²⁷⁾ I slutet av denna inledande riskbedömning kan en forskningsorganisation fastställa sin specifika riskprofil för produkter med dubbla användningsområden. Det hjälper organisationen att bli medveten om de delar av sin forskningsverksamhet som måste omfattas av det interna efterlevnadsprogrammet (omfattningen av dess interna efterlevnadssystem för exporter) och inrikta det interna efterlevnadsprogrammet på organisationens specifika förhållanden (t.ex. struktur, institutionella förfaranden och tillgängliga resurser).

Den inledande riskbedömningen är avgörande för att utforma och genomföra interna efterlevnadsåtgärder som är effektiva, proportionerliga och skräddarsydda för organisationens specifika profil. Det är ofta bäst att börja med att ta itu med verksamheter och forskningsområden som kräver omedelbara åtgärder och områden som det är enkelt att identifiera omfattar produkter med dubbla användningsområden. Därefter kan det interna efterlevnadsprogrammet utvidgas till att omfatta fler risker och mer robusta riskreducerande förfaranden. En integrering av interna åtgärder för efterlevnad gällande produkter med dubbla användningsområden i befintliga institutionella policyer och förfaranden är ofta avgörande för att skapa effektivitetsvinster och synergieffekter.

Forskningsorganisationer bör beakta en dynamisk rättslig och forskningsmässig miljö där risker bör fastställas eller omvärderas regelbundet och där de interna åtgärderna för efterlevnad således beror på de föränderliga kontrollföretäckningarna och de verksamheter hos en forskningsorganisation som genomförs varje gång. En grundligare bedömning och klassning av material, utrustning, programvara och teknik som omfattas eller produceras i en forskningsverksamhet sker inom ramen för processen och förfarandena för exportkontroll, så som förklaras i det grundläggande elementet 4.

3.2 De grundläggande elementen i ett internt efterlevnadsprogram

Detta avsnitt bygger på kommissionens rekommendation (EU) 2019/1318 av den 30 juli 2019 om interna efterlevnadsprogram för kontroll av handel med produkter med dubbla användningsområden enligt rådets förordning (EG) nr 428/2009.

Det presenterar en anpassning av de grundläggande elementen i ett internt efterlevnadsprogram för att göra dem mer lämpliga för användning i ett forskningssammanhang. Denna anpassning bygger på synpunkter som erhållits från forskarvärlden och den artikuleras i följande underavsnitt:

1. Efterlevnadsåtagande på högsta ledningsnivå
2. Organisatorisk struktur, ansvarsområden och resurser
3. Fortbildning och ökad medvetenhet
4. Process och förfaranden för exportkontroll
5. Prestationsrelaterad granskning, revision, rapportering och korrigerande åtgärder
6. Registrering och dokumentation
7. Fysisk säkerhet och informationssäkerhet

I tillägg 4 tillhandahålls en checklista för varje grundläggande element för att hjälpa till med utvecklingen av ett internt efterlevnadsprogram eller, i ett senare skede, granskningen av ett befintligt internt efterlevnadsprogram.

⁽²⁶⁾ C. Charatsis, "Interferences between non-proliferation and science: 'exporting' dual-use know-how and technology in conformity with security imperatives", Europeiska unionens publikationsbyrå (Gemensamma forskningscentrumet – Europeiska kommissionen och Université de Liège), december 2017, s. 153–155. Se även kapitel 8 i samma publikation för ett exempel på en inledande riskbedömning i en forskningsmiljö.

⁽²⁷⁾ En översikt av exportkontrollskyldigheterna på EU-nivå erbjuds i avsnitt 2 i denna vägledning.

3.2.1 Efterlevnadsåtagande på högsta ledningsnivå

Det är viktigt av både symboliska och praktiska skäl att det finns ett åtagande till och stöd för ett internt efterlevnadsprogram på högsta ledningsnivå. Om organisationens högsta ledning eller funktion tillkännager en förklaring där man åtar sig att efterleva lagstiftningen för exportkontroll kan det höja personalens medvetenhet, öka den vikt som läggs vid sådana efterlevnadsåtgärder och resultera i förbättrade mänskliga och tekniska resurser från andra avdelningar i organisationen.

Vad förväntas av en forskningsorganisation?

Som i alla organisationer syftar ett åtagande från högsta ledningen till att öka efterlevnadsåtgärdernas legitimitet och skapa eller förbättra en organisationskultur som främjar tvingande krav när det gäller exportkontroller för produkter med dubbla användningsområden. I en forskningsmiljö är ett åtagande från den högsta ledningen väsentligt för att uppmuntra och aktivt stödja införandet av ett internt efterlevnadsprogram.

Eftersom forskningsorganisationer och särskilt universitet ofta har en decentraliserad organisatorisk struktur kan det vara praktiskt att beakta det engagemang som uttrycks på avdelnings-, fakultets- eller skolnivå (t.ex. de olika dekanerna vid fakulteter och skolor). Denna strategi kan vara särskilt relevant för organisationer som bara har ett fåtal avdelningar som potentiellt kan beröras av exportkontroller.

Detta element förverkligas genom en skriftlig förklaring och ett stöd från den högsta ledningen som resulterar i tillräckliga organisatoriska, mänskliga och tekniska resurser för organisationens interna efterlevnadsprogram. I en sådan åtagandeförklaring uppmanas all berörd personal att efterleva relevanta lagar och andra författningar på EU- och medlemsstatsnivå och vidta nödvändiga försiktighetsåtgärder när de använder kontrollerade input eller producerar känsliga forskningsresultat som kan omfattas av kontroller.

Vilka åtgärder krävs?

Utveckla en åtagandeförklaring som anger att personalen (vetenskaplig och administrativ) ska efterleva alla lagar och andra författningar för exportkontroller för produkter med dubbla användningsområden på EU-nivå och nationell nivå genom att tillämpa de riskreducerande åtgärder som föreskrivs i organisationens policyer och förfaranden. Hänvisa till de möjliga konsekvenserna av bristande efterlevnad för organisationen och de berörda individerna.

Kommunicera åtagandeförklaringen på ett tydligt och regelbundet sätt till all potentiellt berörd personal (även personal som inte har någon roll i samband med exportkontroller för produkter med dubbla användningsområden) i syfte att öka medvetenheten och främja en kultur av efterlevnad av lagarna och de övriga författningarna för exportkontroller för produkter med dubbla användningsområden.

Överväg att använda alla tillgängliga medel (elektroniska eller utskrifter) för att publicera förklaringen liksom informationskällor om organisationens interna efterlevnadsförfaranden. ⁽²⁸⁾

3.2.2 Organisatorisk struktur, ansvarsområden och resurser

Varje forskningsorganisation är unik och det finns därför inte bara ett sätt att organisera efterlevnadsförfaranden och fördela respektive ansvarsområden. En väldefinierad uppsättning förfaranden och ansvarsområden för exportefterlevnad kan dock hjälpa organisationen att uppnå sina efterlevnadsmål och förbättra sin förvaltningsmodell i sin helhet.

Vad förväntas av en forskningsorganisation?

Det finns olika typer av ansvar att beakta i ett forskningssammanhang. Dessa delas normalt av den administrativa och vetenskapliga personalen.

⁽²⁸⁾ Forskningsorganisationer kan även överväga att sprida förklaringen på offentliga och interna webbplatser, i uppförandekoder och i tjänsteföreskrifter för att informera personalen om vikten av handelskontrollerna och vad bristande efterlevnad kostar för forskarvärlden och universitetet.

Den första typen av ansvar gäller det övergripande ansvaret för att genomföra organisationens efterlevnadspolicyer, vilket ligger hos organisationens ledning. Detta ansvar kan innebära godkännande av licensansökningar, tillsyn av att tillräckliga resurser tilldelas för efterlevnad samt säkerställande av att det sker regelbundna granskningar och uppdateringar av befintliga efterlevnadsåtgärder. I vissa medlemsstater måste denna funktion fyllas av en medlem av den högsta ledningen.

Den andra typen av ansvar kräver att man inrättar en exportefterlevnadsenhet som ansvarar för att utveckla och/eller genomföra organisationens efterlevnadsåtgärder. Uppgifterna för denna funktion kan inkludera följande: svara på förfrågningar om exportkontroll, avgöra om en licensansökan är relevant och vilka riskreducerande åtgärder som är nödvändiga för en viss aktivitet. Exportkontrollfunktionen kan även hjälpa personalen att förstå licensvillkor, tillämpa lämpliga due diligence-kontroller och föra lämpliga register.

Detta ansvar antas vanligtvis av en avdelning som har erfarenhet när det gäller att efterleva rättsliga skyldigheter och interagera med organisationens personal och externa samarbetspartner. ⁽²⁹⁾ Minst en person i organisationen bör anförtros exportefterlevnad. Om det är möjligt bör exportkontrollfunktionen vara fri från intressekonflikter. Den bör också ha direkt tillgång och rapporteringsskyldighet till högsta ledningen.

Det kan dessutom vara nödvändigt att utse kontaktpunkter i olika avdelningar av organisationen, som kan höja medvetenheten, vägleda den administrativa och vetenskapliga personalen närhelst en relevant fråga uppstår samt vid behov hänskjuta förfrågningar och önskemål till exportkontrollfunktionen.

Den tredje typen av ansvar rör genomförandet av de praktiska åtgärder som forskare ska utföra för att säkerställa överensstämmelse med organisationens efterlevnadskrav. Denna funktion innefattar uppgifter såsom att identifiera projekt som kan behöva tillstånd, tillämpa slutanvändnings-/slutanvändarkontroller och vidta de förskrivna mildrande åtgärderna och godkännandena vid utförandet av forskningsverksamheter. All berörd personal ska följa organisationens efterlevnadsförfaranden när de utför sitt arbete, men ansvaret för att identifiera känsliga projekt och tillämpa erfordrade kontroller ligger oftast hos projektledaren. Detta är ofta den person som säkrar finansieringen och samordnar projektet inom en organisation och kallas inom vissa forskningssammanhang för forskningsledare.

Administrativ personal (t.ex. på upphandlingsavdelningen och den juridiska avdelningen) kan övervaka vissa efterlevnadsuppgifter enligt vad som föreskrivs i efterlevnadspolicyerna. Sådan personal kan vara en del av exportefterlevnadsenheten eller bara ha ett nära samarbete med den.

Administrativ personal skulle kunna identifiera problem som forskningspersonalen har missat. På detta sätt skulle utbildad administrativ personal kunna fungera som "grindvakter" om andra skyddsmekanismer misslyckas. ⁽³⁰⁾

I tillägg 6 finns två exempel på möjliga strukturer för efterlevnadsorganisation inom forskningsmiljöer.

Vilka åtgärder krävs?

Bestämma vilka delar av er organisation som är relevanta för efterlevnad i fråga om exportkontroll. Fastställa och utse den person/de personer som ska ha det övergripande ansvaret och låta minst en person ingå i exportefterlevnadsenheten. Det kan vara så att denna person endast behöver utföra uppgifter kopplade till kontroll av export av produkter med dubbla användningsområden på deltid, beroende på organisationens behov.

⁽²⁹⁾ Beroende på en organisations struktur är det mest sannolikt att erfarenhet av att hantera sådana uppgifter finns hos den "regelefterlevnadsansvarige", den "juridiska avdelningen", "forskningskontoret", "säkerhetsavdelningen" eller "avdelningen för tekniköverföring". Dessa termer är föreslagna namn som ofta används av olika forskningsorganisationer. Denna förteckning med exempel på avdelningar är inte uttömmande.

⁽³⁰⁾ Exempelvis kan utbildad administrativ personal i samband med handläggningen av kontrakt och avtal identifiera kontraktskrav som skulle kunna utgöra ett problem för exportkontrollen (t.ex. begränsningar av tillgången till forskningsresultat), avser känsliga ämnen inom tillämpad forskning och/eller ger upphov till misstanke om berörda slutanvändare/slutanvändningsområden samt destinationer/nationaliteter. På samma sätt kan administrationen stöta på och till exportefterlevnadsenheten anmäla oförenligheter med villkoren för exportlicenserna eller andra krav i det interna efterlevnadsprogrammet i samband med utförandet av projekten och forskningsverksamheterna.

Överväga alla olika typer av ansvars- och efterlevnadsrelaterade funktioner. Fastställa tydliga processer och ansvar för både administrativ och vetenskaplig personal. Börja med att avdelningarna bedriver forskning inom ett kritiskt område och utöka till andra mindre känsliga avdelningar i takt med att ert efterlevnadssystem utvecklas. Inte glömma bort att definiera delegeringen av befogenheter (t.ex. vid sjukdom eller semester) och reservfunktioner när så är möjligt.

Säkerställa att det interna efterlevnadsprogrammet tilldelas lämpliga resurser och överväga den kunskap och de färdigheter som behövs både när det gäller juridisk och teknisk expertis. Skriftliga arbetsbeskrivningar rekommenderas.

Vara redo att fullt ut nyttja den expertis och erfarenhet som redan finns inom de olika delarna av organisationen. Rådfråga kollegor vid olika avdelningar (t.ex. upphandlingsavdelningen, säkerhetsavdelningen och den juridiska avdelningen) om hur tillgängliga policyer och förfaranden skulle kunna tillgodose exportefterlevnadskraven. Överväga att tillsammans med it-stödet inrätta onlineverktyg och onlineförfaranden för att underlätta genomförandet av interna åtgärder för efterlevnad.

Kodifiera organisationens policyer och förfaranden för exportefterlevnad, bl.a. den huvudsakliga ansvarsfördelningen i manualer/handböcker, och göra dem tillgängliga för organisationen online eller i tryckt format. Försök att använda ett språk som är så tydligt som möjligt. Överväg att inkludera exempel och praktiska fall såsom de som finns med i denna vägledning eller i nationella källor.

Se till att forskningspersonalen och den administrativa personalen vet vilket förfarande som ska följas och vem som är kontaktperson om det uppstår ett exportkontrollproblem.

3.2.3 Fortbildning och ökad medvetenhet

Utbildning och ökad medvetenhet är en viktig del av varje internt efterlevnadsprogram och den bör anpassas till en forskningsorganisations specifika situation. Ökad medvetenhet anses vara det första steget för att få både forskare och administrativ personal att förstå säkerhetsriskerna och uppfylla sitt ansvar inom ramen för lagstiftningen om exportkontroll och organisationens interna efterlevnadsprogram. Utbildningen innefattar specialiserade kurser anpassade till organisationens funktioner och personal som påverkas av exportkontroller.

Vad förväntas av en forskningsorganisation?

Forskningsorganisationer måste överväga initiativ för ökad medvetenhet och utbildning på olika nivåer, genom olika medel och med olika mål.

För det första är en allmän introduktion till exportkontrollfrågor för alla potentiellt berörda forskare och studenter är viktig för att höja medvetenheten och främja en ansvarskultur i hela organisationen. Detta kan åstadkommas genom att inkludera referenser till exportkontrollsmål och relaterade interna åtgärder i uppförandekodexen, webbplatser om etik och forskningsintegritet samt allmänna säkerhetskurser som tillhandahålls regelbundet.⁽³¹⁾

För det andra skulle allmänna utbildnings- och medvetenhetshöjande aktiviteter kunna utformas för dessa forskare från organisationens avdelningar som är relevanta för exportkontrollerna vid den inledande riskbedömningen och efterföljande ombedömningarna. Syftet med dessa utbildningar är att ge personalen kunskap om exportkontrollkraven och se till att de kan vidta nödvändiga åtgärder när det uppstår frågor eller problem när det gäller utformningen, planeringen och utförandet av forskningen.

För det tredje bör riktad utbildning ges administrativ personal som hanterar genomförandet av olika interna kontrollförfaranden såsom de som rör säkerhet, upphandling, tekniköverföring, kontrakt och forsknings-samarbeten. På samma sätt bör specialiserad utbildning anordnas för forskare som regelbundet påverkas av genomförandet av exportkontroller på grund av sin inblandning i känsliga projekt som kräver särskild uppmärksamhet och särskilda kontrollåtgärder.

⁽³¹⁾ En forskningsorganisation, och i synnerhet ett universitet, skulle kunna ta ytterligare initiativ för att inkludera ett avsnitt om ökad medvetenhet beträffande icke-spridning och exportkontrollfrågor i läroplanerna för de känsligaste disciplinerna.

En forskningsorganisation kan bedriva mycket olika former av forskning och kontrollförteckningar över export av produkter med dubbla användningsområden avser en rad olika produkter och tekniker. Detta innebär ett större behov av att överväga att ta fram utbildningsmaterial och strategier som är särskilt anpassade till målgrupper från olika avdelningar och med olika expertis och bakgrund.

Med tanke på de dynamiska dragen i exportkontrollagarna och utvecklingen på detta område bör utbildning ges årligen och den personal som har huvudansvaret för driften av det interna efterlevnadsprogrammet bör uppdatera de tillgängliga verktygen och informationsmaterialet regelbundet.

Kontrollera med er nationella myndighet om det finns ytterligare resurser, såsom abonnemang på informationsmöten och nyhetsbrev, nationell vägledning och utbildning.

Vilka åtgärder krävs?

Tillhandahålla obligatorisk, regelbunden utbildning för alla personal som potentiellt skulle kunna ägna sig åt exportkontrollerade aktiviteter som rör dubbla användningsområden för att öka medvetenheten om exportkontrollfrågor och skapa en ansvarskultur i hela organisationen.

När så är möjligt använda befintliga utbildningsinitiativ, såsom introduktionskurser för nyrekryterad personal för att införliva referenser till åtgärder och krav beträffande exportefterlevnad. Följa samma strategi med anställningsvillkor och pedagogiskt innehåll som redan tillämpas.

Med hjälp av medvetenhetshöjande verktyg (t.ex. beslutsunderlag, webbplatser på intranätet, information och bekräftelseanmärkningar med avseende på förfaranden som är relevanta för exportkontroll) se till att all berörd personal är medveten om alla interna policyer och åtgärder avseende exportkontroll. Använda material som innehåller information om relevant EU-lagstiftning om kontroll av export av produkter med dubbla användningsområden och kontrollförteckningar och restriktiva åtgärder samt nationella åtgärder och embargo. Överväga att göra användarvänliga verktyg (som tagits fram internt eller tillhandahålls av externa resurser) tillgängliga för all berörd personal för att göra det lättare att navigera bland de olika juridiska dokumenten och uppdateringarna av dem. Överväga skräddarsydd fortbildning, om möjligt, för både administrativ personal och forskare.

Överväga att, där så är lämpligt, ta del av möjligheterna att få nationell eller EU-baserad utbildning i fråga om exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden.

Införliva de lärdomar som dragits från prestationsöversyner, revisioner, rapporter och korrigerande åtgärder, där så är möjligt, i utbildningsprogram eller program för ökad medvetenhet på exportområdet. Notera dessutom eventuella tecken på att de gällande efterlevnadsåtgärderna inte fungerar i tillräcklig grad.

3.2.4 Process och förfaranden för exportkontroll

Detta element innehåller interna åtgärder som organisationen kan genomföra för att säkerställa att ingen "export" sker utan erfordrad licens eller i strid med relevanta exportrestriktioner eller exportförbud.

Vid processen för exportkontroll samlas relevant information om följande aspekter in och analyseras: Produktklassificering, riskbedömning av verksamheten, fastställande av och ansökan om licens och kontroller efter licensiering. När en forskningsorganisation följer de steg som anges nedan behöver den utforma och driva ett förfarande för exportkontroll med hänsyn till de olika typer av verksamhet som bedrivs, befintliga institutionella åtgärder och förfaranden samt de specifika utmaningarna när det gäller organisationens riskprofil.

Vad förväntas av en forskningsorganisation?

Processen för exportkontroll ligger till grund för organisationens interna åtgärder för efterlevnad. Den administrativa personalen och forskarna måste tillsammans genomföra detta element eftersom deras efterlevnadsroller har en ömsesidigt stärkande effekt på driften av ett internt efterlevnadsprogram. Syftet är att inrätta kontrollförfaranden som specificerar de åtgärder som ingår i efterlevnaden av exportkontrollagstiftningen och organisationens interna kontrollpolitik. Processen för exportkontroll kan, beroende på forskningens omfattning och känslighet, vara relevant för flera verksamheter, såsom följande:

— Export av produkter (genom materiell överföring).

- Upphandling (främst med internationella partner) ⁽³²⁾.
- Patentering/licensiering av forskningsresultat.
- Publicering (t.ex. artiklar, konferensmaterial och programvara).
- Elektronisk överföring (inbegripet tillgängliggörande av produkter på nätet).
- Anställande av personal och mottagande av besökare (vanligtvis sanktionsrelaterat).
- Utlandsresor.

En forskningsorganisation kan överväga att justera sin institutionella politik och sina institutionella förfaranden för alla de verksamheter som anges ovan genom att införa kontroller och verifikationer för exportkontroll. Icke universitetsbaserade forskningsinstitut har oftast centraliserade förfaranden som kan anpassas för att inkludera sådana gransknings- och begränsningsförfaranden. Universitet kan välja att följa samma strategi, anpassad till sina behov.

Vid en forskningsorganisation, och särskilt universitet, kan exportkontrollerade aktiviteter ske inom ramen för båda formella samarbeten med externa partner och informella utbyten. Vid den senare sker utbyten oftast på nivån för enskilda forskare. Processen för exportkontroll ska därför hantera båda möjligheterna och införa kontrollförfaranden och kontroller för att fastställa om en specifik forskningsverksamhet innebär "export" av en kontrollerad produkt.

Enskilda forskare måste kunna identifiera och rapportera exportkontrollproblem i samband med sin forskning. Detta kan göras med hjälp av generiska verktyg såsom beslutsunderlag som ger forskare vägledning i de åtgärder som ska vidtas för att identifiera möjliga exportkontrollfrågor ⁽³³⁾. Riktade förfaranden och kontroller skulle kunna integreras i institutionella processer för godkännande av ovan nämnda verksamheter. En forskningsorganisation skulle till exempel i sitt onlinesystem för godkännande av utlandsresor kunna införa en informationsanmärkning och ett krav på forskare att göra en exportkontroll innan en begäran lämnas in ⁽³⁴⁾.

Exportkontrollförfaranden bör också inkluderas under planeringen av ett forskningsprojekt och innan ett formellt avtal ingås med andra partnerorganisationer. Definitionen av projektets mål och finansiering skulle redan i detta skede kunna innebära konsekvenser ur ett exportkontrollperspektiv.

Ett exportkontrollproblem kan ta form under olika skeden av projektet. I vissa fall kan ett exportkontrollgodkännande bli relevant först i det slutliga skedet av ett forskningsprojekt i samband med att forskningsorganisationen/forskaren väljer att dela med sig av exportkontrollerade resultat till tredjeparter, till exempel genom ett licensavtal. Detta understryker vikten av att införa exportkontroller i olika institutionella förfaranden.

I andra situationer – särskilt sådana som inbegriper samarbeten med internationella partner – kan forskningen innebära att känslig teknik lämnas ut och att exportkontrollerade resultat exporteras under olika skeden av projektet. För projekt som flaggas som känsliga är det därför lämpligt att lägga till exportkontroller och begränsningsåtgärder under projektet. Det är viktigt att detta anges i avtalet som undertecknas med andra organisationer.

I alla fall som diskuteras ovan ska de exportkontrollförfaranden som ska upprättas ta hänsyn till följande:

- Produktklassificering, inbegripet programvara och teknik.
- Riskbedömning av verksamheten
- Kontroller av förbjudna eller godkända destinationer eller känsliga destinationer och företag ⁽³⁵⁾.

⁽³²⁾ Detta inbegriper avtal om finansiering och samarbete inom ramen för kontrakt, samförståndsavtal osv.

⁽³³⁾ Ett sådant verktyg skulle kunna läggas ut online, på organisationens interna webbplats, till exempel i det avsnittet som handlar om forskningsintegritet eller efterlevnad av säkerhetsföreskrifterna. Det kan även hjälpa till att öka medvetenheten.

⁽³⁴⁾ Det är känt att inte alla forskningsorganisationer har institutionella policyer för att godkänna alla verksamheter som potentiellt utgör en exportkontrollrisk. Informella utbyten och samarbeten godkänns inte heller vanligtvis med hjälp av en institutionell mekanism.

⁽³⁵⁾ Känsliga destinationer och enheter omfattas inte av embargo eller sanktioner, men transporten eller överföringen av (vissa) produkter med dubbla användningsområden kan vara avgörande i enskilda fall, till exempel på grund av spridning eller frågor som rör mänskliga rättigheter. Medlemsstaternas regeringar kan genomföra sin egen strategi för denna fråga. Om ni är tveksamma ska ni kontakta er behöriga myndighet.

- Lära känna företagets kunder och hur deras slutanvändning av produkterna ser ut.
- Kontroll av omdirigeringsrisk.
- Övergripande kontroller av ej förtecknade produkter med dubbla användningsområden

Om resultatet av produktklassificeringen och riskbedömning av verksamheten leder till slutsatsen att verksamheten är kontrollerad måste ytterligare aspekter hanteras enligt vad som anges nedan:

- Fastställande av vilken licens (tillstånd) som krävs (t.ex. för export, förmedling, överföring och transit) samt tillämpning av denna licens ⁽³⁶⁾.
- Kontroller efter licensiering, bl.a. sändningskontroller och efterlevnad av tillståndsvillkoren

I ett begränsat antal fall kan det beslutas att organisationen eller den enskilda forskaren ska avstå från en viss verksamhet eller att ett projekt eller engagemang med en samarbetsorganisation inte kan genomföras. Detta kan exempelvis vara fallet om en inblandad part är upptagen på en förteckning som omfattas av sanktioner eller om organisationen anser att risken för att forskningsresultatet kommer att användas för oegentliga syften i ett tredjeland är hög. På samma sätt är det möjligt att den behöriga myndigheten nekar (dvs. avslår) en ansökan om exporttillstånd i enlighet med tillämplig exportkontrollagstiftning, t.ex. om den i sin bedömning fastställer att det föreligger risk för spridning.

Om tvivel eller misstanke uppstår vid exportkontrollen, särskilt om resultaten av den kontroll som gjorts av angiven slutanvändning och berörda parter eller omdirigeringsrisken, bör företaget rådfråga behörig myndighet i den EU-medlemsstat där organisationen finns.

Vilka åtgärder krävs?

Upprätta exportkontrollförfaranden som ger sin organisation möjlighet att utföra en riskbedömning som tar upp alla potentiellt känsliga verksamheter och riskkällor. Dessa förfaranden ska göra det möjligt för enskilda forskare, studenter, projektledare och administrativ personal att bidra till bedömningen av exportkontrollriskerna med avseende på organisationens verksamheter.

Justera där så är möjligt era institutionella policyer och förfaranden för att möjliggöra exportkontroller för potentiellt känsliga verksamheter (transport, upphandling, publicering, onlinedelning osv.) och mildrande åtgärder för projekt som flaggas som känsliga.

Överväga att använda generiska riskbedömningsverktyg (t.ex. flödesscheman) ⁽³⁷⁾ samt datautvinningsteknik ⁽³⁸⁾ och annan programvara för att granska produkter, projekt och relaterade verksamheter mot exportkontrollförteckningar och förteckningar över begränsade enheter och destinationer.

Produktklassificering

Denna aspekt av granskningsförfarande syftar till att förstå om en produkt som används eller framställs inom ramen för forskning omfattas av kontrollförteckningen/kontrollförteckningarna eller om ett forskningsprojekt kommer att ställas inför kontrollerade produkter.

⁽³⁶⁾ Notera att de olika typer av tillstånd som kan gälla för en specifik verksamhet anges i avsnitt 2.3.7. Beroende på de destinationer och produkter som har koppling till en kontrollerad verksamhet kan en forskningsorganisation använda sig av förenklade licensförfaranden, såsom de som föreskrivs inom ramen för unionens generella exporttillstånd.

⁽³⁷⁾ Ett exempel på ett sådant flödesschema med licenskrav för export och överföring inom EU av produkter med dubbla användningsområden finns i tillägg 5. Organisationerna kan överväga att ta fram andra flödesscheman och onlineverktyg internt som bäst passar deras behov.

⁽³⁸⁾ Europeiska kommissionen har tagit fram ett textutvinningsverktyg som kan hjälpa forskningsorganisationer att bedöma sina tidigare vetenskapliga produktioner för att identifiera artiklar, patent eller EU-finansierade projektresultat som redan tagits fram och publicerats och som potentiellt skulle kunna ha ett innehåll med dubbla användningsområden. På så sätt kan forskningsorganisationen bättre rikta in sina interna medvetandeverksamheter och stärka sina efterlevnadsåtgärder. Mer information finns på TIM:s plattform för produkter med dubbla användningsområden: https://knowledge4policy.ec.europa.eu/text-mining/tim-dual-use_en.

Detta görs genom att en produkts tekniska särdrag jämförs mot EU:s och medlemsstaternas förteckningar över produkter med dubbla användningsområden. Därför ska det i tillämpliga fall anges om produkten omfattas av restriktiva åtgärder (sanktioner och embargo) som införts av EU eller den EU-medlemsstat där organisationen är etablerad ⁽³⁹⁾.

Tänk på att programvara och teknik som uppfyller kontrollspecifikationerna skulle kunna undantas om undantagen för "grundforskning" och "allmänt tillgänglig" gäller (se avsnitt 2.3.5).

Försök att avgöra om det inom ramen för ett planerat projekt kommer att användas kontrollerade produkter och undersök om dess bidrag kommer att uppfylla tröskelvärdena som anges i kontrollförteckningen. För projekt som fastställs innebära en hög risk ska exportkontroller göras under hela projektets livscykel.

Var särskilt uppmärksam på klassificeringen av komponenter och reservdelar med dubbla användningsområden samt klassificeringen av programvara och teknik med dubbla användningsområden som kan överföras per e-post eller via en molntjänst i utlandet.

Överväg som en säkerhetsåtgärd att kontrollera om produkter med dubbla användningsområden som omfattas av tillämpningsområdet för kontrollförteckningarna finns i organisationens laboratorier och lager. Om de gör det kan det vara en indikator för känslighet mot exportkontroll. Undersök möjligheten att registrera i era lager om en produkt (antingen ny eller använd eller en ersättningsprodukt) har dubbla användningsområden och därmed kräver särskild hantering vid export.

Rådfråga projektledarna och tillgängliga experter för att samla in information om potentiellt missbruk av era produkter med dubbla användningsområden inom ramen för konventionella militära vapen eller massförstörelsevapen.

Vid samarbete med företag eller andra forskningsorganisationer är det god praxis att begära ytterligare information om de tekniska parametrarna och kontrollstatusen för och klassificeringen av material, komponenter och undersystem som er organisation ska använda från dem.

Ange i de relevanta dokument (kontrakt, orderbekräftelser, fakturor eller leveransaviser) som avser överföring inom EU att transaktionen rör förtecknade produkter med dubbla användningsområden som omfattas av kontroll vid export från EU, såsom krävs i artikel 11.9 i EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden.

Riskbedömning av verksamheten

Vid exportkontrollen tas även hänsyn till de partner som är inblandade i ett känsligt forskningsprojekt och alla mottagare av kontrollerade forskningsresultat samt risken för att dessa mottagare kommer att använda sig av detta resultat för olagliga syften. Förteckningen över frågor som rör varningstecknen i tillägg 3 till denna vägledning hjälper att bedöma de olika riskerna kopplade till en verksamhet.

Kontroller av förbjudna eller godkända destinationer eller känsliga destinationer och företag

Se till att ingen av partnererna som ingår i ett projekt eller känslig verksamhet omfattas av restriktiva åtgärder (sanktioner och embargo) genom att se efter i EU:s konsoliderade förteckning över sanktioner ⁽⁴⁰⁾ eller en nationell förteckning, när så är tillämpligt.

Kontroll av angiven slutanvändning och berörda parter

Lär känna er partner och överväg hur denne planerar att använda sin forskning om produkter med dubbla användningsområden.

Var uppmärksam på förekomsten av forskningsorganisationer som fungerar som en täckmantel för militär forskning eller har starka kopplingar till statsägda enheter.

⁽³⁹⁾ EU:s sanktionskarta är ett användbart verktyg som kan hjälpa en forskningsorganisation att identifiera tillämpliga EU-restriktioner: <https://www.sanctionsmap.eu/#/main>.

⁽⁴⁰⁾ Den konsoliderade förteckningen över EU-sanktioner finns på följande länk: https://eeas.europa.eu/topics/sanctions-policy/8442/consolidated-list-of-sanctions_en. Se även fotnoten ovan om EU:s sanktionskarta.

Be om ett slutanvändningsintyg om verksamheten rör förtecknade produkter med dubbla användningsområden eller om det föreligger problem med avseende på slutanvändare om det rör sig om ej förtecknade produkter med dubbla användningsområden.⁽⁴¹⁾ Rådfråga den behöriga myndighetens information om nationella bestämmelser och krav i fråga om slutanvändningsintyg⁽⁴²⁾. Var medveten om att slutanvändningsintyg även kan begäras för delning av kontrollerad programvara och teknik.

Vara observant på indikatorer på omdirigeringsrisker och tecken på misstänkta förfrågningar eller beställningar.

Kontroll av omdirigeringsrisk

Vara observant på indikatorer på omdirigeringsrisker och tecken på misstänkta förfrågningar om samarbete. Det kan finnas indikationer på att en partner kommer att använda de produkter med dubbla användningsområden som delas eller tillhandahålls av er organisation inom ramen för otillåten militär forskning eller i samband med massförstörelsevapen och framställningen av dessa, eller andra olagliga syften.

Tänk på att även ej förtecknade produkter med dubbla användningsområden kan kräva ett exporttillstånd om kontrollen av angiven slutanvändning och berörda parter eller kontrollen av omdirigeringsrisken ger upphov till farhågor i den mening som avses i de övergripande bestämmelserna i artikel 4 i EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden. Denna situation rör oftast produkter som har liknande tekniska parametrar som de kontrollerade produkterna.

Övergripande kontroller av ej förtecknade produkter med dubbla användningsområden

Exportkontrollprocessen bör bedöma möjligheten att använda en ej förtecknad produkt med dubbla användningsområden i samband med känsliga slutanvändningsområden som anges i artikel 4 i EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden. Om forskaren eller forskningsorganisationen är medveten om eller misstänker att en verksamhet eller ett projekt medför en sådan risk ska den avstå från att fortsätta med denna forskning och omedelbart underrätta de behöriga myndigheterna som kommer att bedöma om en licensansökan är nödvändig. Mer information om tillämpningen av övergripande kontroller finns i avsnitt 2.3.8.

Fastställande av och ansökan om licenser, bl.a. för kontrollerad förmedling, överföring och transitering

Resultatet av produktklassificeringen och riskbedömningen av verksamheten kan vara att ett licenskrav är relevant.

Samla in och sprida information om de olika licenstyperna (bl.a. individuella, globala och allmänna licenser) samt kontrollerad verksamhet (export, förmedling, överföring och transitering) och om licensansökningsförfaranden som avser tillämpliga EU-baserade och nationella kontroller av export av produkter med dubbla användningsområden. Var uppmärksam på nationella åtgärder för kontroll av export av produkter med dubbla användningsområden för andra verksamheter, såsom tekniskt bistånd. Se avsnitt 2 för mer information om möjliga tillståndskrav.

Överväg att tillämpa förenklade licensförfaranden (allmänna licenser) för destinationer som anges i EU-förordningen om dubbla användningsområden eller nationella åtgärder.

Se till att all berörd personal känner till de olika typerna av licenser och förfaranden som ska följas internt och vid inlämning till myndigheten (som kommer att kunna ansöka och vilka åtgärder som ska vidtas).

⁽⁴¹⁾ Om partnern inte känner till kravet om ett slutanvändningsintyg bör företaget överväga att avfatta ett foljebrev (på en sida) där det redogörs för själva grundtanken med att kontrollera export med produkter med dubbla användningsvillkor och anges att det begärda dokumentet påskyndar licensansökningsförfarandet eller till och med kan vara nödvändigt för att erhålla en licens.

⁽⁴²⁾ I artikel 12.4 i EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden föreskrivs att beviljande av tillstånd kan omfattas av skyldigheten att tillhandahålla ett slutanvändningsintyg. Ta därför reda på om den behöriga myndigheten för exportkontroll kräver 1) ett korrekt ifyllt och undertecknat slutanvändningsintyg för en eller flera organisationer och 2) om slutanvändningsintyget ska innehålla brevhuvudet för slutanvändaren/mottagaren i destinationslandet. Även om det inte finns något nationellt krav om att ett korrekt ifyllt och undertecknat slutanvändningsintyg ska lämnas in är ett sådant användbart för att kontrollera tillförlitligheten hos slutanvändaren/mottagaren. Dessutom kan informationen användas för att fastställa huruvida tillstånd krävs för ej förtecknade produkter om farhågor om slutanvändningen framförts enligt vad som avses i de övergripande bestämmelserna i artikel 4 i EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden.

Kontroller efter licensiering, bl.a. sändningskontroller och efterlevnad av tillståndsvillkoren

Innan sändningen eller överföringen av en kontrollerad produkt äger rum bör det göras en slutlig kontroll av att alla åtgärder vidtagits med avseende på efterlevnad. Detta är ett bra tillfälle att dubbelkolla att produkterna klassificerats på rätt sätt, om varningstecken har kontrollerats, om företagen har kontrollerats och om det finns en giltig licens för sändningen. Var uppmärksam på att det kan ske ändringar i relevant lagstiftning under tiden. Till exempel om produkten numera är en förtecknad produkt med dubbla användningsområden eller om slutanvändaren numera omfattas av sanktioner.

Säkerställa att alla licensvillkor har följts (inbegripet rapporteringskrav). Vara medveten om att en licens kan begränsa överföringen av teknik och programvara till endast vissa mottagare och tänk på hur partner som ingår i ett känsligt projekt efterlever dessa krav.

Vara uppmärksam på att licensens giltighet kan påverkas negativt om nya uppgifter inges om organisationen (t.ex. namn, adress och juridisk ställning), slutanvändare och/eller mellanhänder och de godkända produkterna.

3.2.5 Prestationsrelaterad granskning, revision, rapportering och korrigerande åtgärder

Varje hanteringssystem måste omfattas av regelbunden översyn för att identifiera brister och driftfel samt för att justera sina policyer och förfaranden på grundval av ny information, rättsliga krav och nyligen fastställda bästa praxis.

I ett välfungerande internt efterlevnadsprogram finns tydliga förfaranden för att rapportera om anmälningar och eskaleringsåtgärder från personalens sida vid misstanke om eller konstateranden av fall med bristande efterlevnad. En god efterlevnadskultur innebär bland annat att forskarna och den administrativa personalen måste känna sig trygga och säkra när de tar upp frågor eller farhågor om efterlevnad i god tro.

Syftet med prestationsrelaterade granskningar, revisioner och rapporteringsförfaranden är att upptäcka oegentligheter för att förtydliga och revidera rutiner om de leder (eller riskerar att leda) till bristande efterlevnad och förbättra kontrollernas effektivitet.

Vad förväntas av en forskningsorganisation?

Detta grundläggande elements uppgift är att verifiera det dagliga efterlevnadsarbetet inom organisationen, överväga vilka områden som skulle kunna förbättras och se över efterlevnadsförfarandena, om så anses nödvändigt. Information som erhålls i samband med åtgärder för utbildning och ökad medvetenhet samt andra rapporteringsåtgärder kan bidra till resultatöversynen.

En annan viktig del av detta grundläggande element är revisioner som ska utföras internt eller av en oberoende revisor för att kontrollera om det interna efterlevnadsprogrammet tillämpas korrekt. Om det finns resurser är det en god affärspraxis att använda sig av en extern revisor regelbundet.

Rapporteringsförfarandena föreskriver de åtgärder (t.ex. anmälningsförfarandet) som ska vidtas vid misstanke om eller konstaterande av fall med bristande efterlevnad.

Korrigerande åtgärder är slutligen en uppsättning avhjälpande åtgärder för att säkerställa att fall av bristande efterlevnad inte inträffar igen.

Vilka åtgärder krävs?

Se till att kontrollmekanismer ingår i den vanliga verksamheten för att övervaka arbetsflödet inom organisationen, i syfte att upptäcka eventuella felaktigheter i ett tidigt skede. En strategi är till exempel att använda sig av "fyra ögon"-principen för en teknisk klassificering eller ett exportkontrollresultat. Överväga både den administrativa personalens och forskarnas roll i övervakningsprocessen.

Utforma och genomföra revisioner för att kontrollera det interna efterlevnadsprogrammets utformning, lämplighet och effektivitet.

Se till att alla delar av det interna efterlevnadsprogrammet ingår i revisionen.

Säkerställa att all personal, däribland studenter, känner sig trygga och säkra när de tar upp frågor eller farhågor om efterlevnad i god tro.

Införa visseblåsnings- och eskaleringsrutiner för att styra de åtgärder som de anställda vidtar vid misstanke om eller konstateranden av fall med bristande efterlevnad.

Skriftligen dokumentera eventuella misstankar om överträdelser av medlemsstaternas och EU:s lagstiftning om exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden samt tillhörande korrigerande åtgärder.

Vidta korrigerande åtgärder för att anpassa exportkontrollen eller det interna efterlevnadsprogrammet till resultaten av prestationsgranskningen, programrevisionen eller rapporteringen. Det rekommenderas att resultaten, bl.a. från översynen av förfarandena och de korrigerande åtgärderna, delas med all berörd personal och ledningen. När de korrigerande åtgärderna har genomförts rekommenderas man att anpassa policyerna och förfarandena för interna efterlevnadsprogrammet enligt vad som är nödvändigt och meddela förändringarna till resten av organisationen.

En dialog med den behöriga myndigheten kan leda till att skadan begränsas och till eventuella lösningar för att stärka forskningsorganisationens system för exportkontroll.

3.2.6 Registrering och dokumentation

Proportionell, exakt och spårbar registrering av verksamhet som rör kontroll av export med produkter med dubbla användningsområden är mycket viktigt för en forskningsorganisations efterlevnadsarbete. Ett övergripande registreringssystem kommer att hjälpa forskningsorganisationen att uppfylla EU:s arkiveringskrav och de nationella arkiveringskraven⁽⁴³⁾, se över och förbättra sina efterlevnadsåtgärder och det kommer att underlätta samarbetet med behöriga myndigheter i händelse av en utredning med avseende på kontroll av export av produkter med dubbla användningsområden eller verifierad bristande efterlevnad.

Vad förväntas av en forskningsorganisation?

En forskningsorganisations policy för arkivering av dokument måste uppfylla de relevanta skyldigheter som fastställs i den nationella lagstiftningen eller praxisen (t.ex. skyldigheten att bevara och spåra dokument som avser ett exporttillstånd under en viss tid) och den skulle kunna föreskriva ytterligare krav vid utförande av forskning som rör kontrollerade produkter samt kontrollerad teknik och programvara. Det kan ligga i organisationens bästa intresse att bibehålla beslut som fattas och åtgärder som vidtas under de olika exportkontrollförfarandena (t.ex. ett internt dokument som beskriver det tekniska beslutet om att klassificera en produkt eller ett samarbetsprojekt). Till exempel om alla nödvändiga förteckningar används och är korrekt ifyllda kommer mer effektiva sökhämtningar kunna göras under riskbedömningsförfarandena för framtida projekt och även under de regelbundna revisionerna. Dessutom kommer effektiv registrering och dokumentation att visa det tillvägagångssätt som tillämpats vid misstanke eller bristande efterlevnad.

Forskning bedrivs oftast gemensamt och lämplig dokumentation av alla känsliga verksamheter kan därför vara en verkligt gemensam insats. Om en forskningsorganisation bedriver eller skulle kunna bedriva kontrollerad forskning i samarbete med andra organisationer, skulle särskilda klausuler kunna införas i det formella avtalet för att ange alla inblandade parter skyldigheter att följa tillämplig lagstiftning om exportkontroll. Sådana klausuler skulle kunna förtydliga vems ansvar som ska gälla för en licens och vem som ska ansvara för efterlevnaden av de relaterade registreringskraven. Det är viktigt att alla inblandade parter vidtar de åtgärder som krävs för att följa registreringskraven och säkerställa att deras åtgärder inte strider mot lagstiftningen i de EU-medlemsstater där de är etablerade⁽⁴⁴⁾.

Vilka åtgärder krävs?

Kontrollera de rättsliga registreringskraven (lagringstid, dokumenttyp osv.) i lagstiftningen i den EU-medlemsstat där organisationen är etablerad.

⁽⁴³⁾ Se de allmänna skyldigheterna i artikel 27 i EU-förordningen om dubbla användningsområden och rådfråga, när så är lämpligt, er nationella myndighet om specifika registreringskrav.

⁽⁴⁴⁾ Beroende på medlemsstatens licensieringsförfaranden är det möjligt för konsortiesamordnaren – om denne är etablerad i EU – att ansöka om licens på uppdrag av sin partnerorganisation. Kontakta er nationella myndighet för mer information.

Överväga att fastställa registerhållningskraven i avtal med samarbetspartner för att säkerställa att all relevant dokumentation finns.

Inrätta ett lämpligt arkiverings- och söksystem avseende exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden. Det är viktigt med elektroniska system med bra indexerings- och sökfunktioner.

Säkerställa att exportkontrollhandlingar bibehålls i oförändrad form och omgående kan ställas till er regerings eller andra externa parter förfogande för inspektions- eller revisionsändamål.

Det rekommenderas att tidigare kontakter med den behöriga myndigheten registreras, även i fråga om slutanvändarens/slutanvändarnas kontroller av ej förtecknade produkter med dubbla användningsområden och teknisk klassificeringsrådgivning.

3.2.7 Fysisk säkerhet och informationssäkerhet

Fysisk säkerhet och informationssäkerhet handlar om en uppsättning interna förfaranden för att förhindra att anställda, entreprenörer, leverantörer eller besökare får otillåten tillgång till eller utan tillåtelse tar bort produkter med dubbla användningsområden. De är utformade för att fungera i samverkan med andra interna säkerhetsförfaranden som genomförs av en forskningsorganisation och de är särskilt användbara för övervakning och spårning av immateriella överföringar av teknik.

Även om normerna för fysisk säkerhet och informationssäkerhet inte föreskrivs i EU:s förordning om dubbla användningsområden, kan övervakning och skydd av åtkomst till kontrollerade produkter säkerställa att ingen obehörig export kommer att äga rum varken med uppsåt eller av oaksamhet.

Vad förväntas av en forskningsorganisation?

Säkerhetsrisker härrör från både externa och interna hot mot en organisation. Dessutom, när man utformar interna förfaranden är det ofta mer effektivt och ändamålsenligt att beakta hela spektrumet av hot och utveckla mekanismer som hanterar både externa och interna risker.

Att inneha lämpliga säkerhetsåtgärder som förhindrar obehörig åtkomst eller borttagning av kontrollerade produkter med dubbla användningsområden kan användas för att uppnå olika mål. Till exempel ett system som övervakar vem som har åtkomst till vilka lokaler/laboratorier som kan hjälpa en organisation att följa båda säkerhetsprotokollen som krävs för vissa typer av forskning och exportkontroll och sanktionsförpliktelser som anger begränsningar för åtkomst till och användning av utrustning med dubbla användningsområden av tredjelandsmedborgare. På liknande sätt bör åtkomsten till kontrollerad teknik med dubbla användningsområden via forskningsorganisationens interna servrar begränsas så mycket som möjligt och känsliga elektroniska överföringar bör övervakas enligt kraven på exportkontroll.

För att skydda känsliga projekt som involverar dubbla användningsområden eller andra säkerhetsrelevanta produkter kan en forskningsorganisation genomföra en uppsättning interna åtgärder för att identifiera och mildra risker på ett integrerat sätt och därigenom hantera både fysiska och informationssäkerhets aspekter och exportkontrollaspekter. Det betonas att exporttillstånd för immateriell tekniköverföring till destinationer utanför EU kan utgöra en del av en sådan integrerad strategi.

Vilka åtgärder krävs?

Fysisk säkerhet

Se till, enligt forskningsorganisationens riskbedömning, att kontrollerade produkter med dubbla användningsområden skyddas mot obehörig borttagning, åtkomst eller användning av all personal bl.a. studenter, besökande vetenskaplig personal och externa medarbetare. Åtgärder som ska övervägas är till exempel att fysiskt skydda produkterna, införa begränsade åtkomstområden och kontroller vid personalens in- och utgångar.

Informationssäkerhet

Fastställa interna policyer och förfaranden för säker lagring av och åtkomst till kontrollerad programvara eller teknik i elektroniskt format med dubbla användningsområden, inbegripet antiviruskontroller, filkryptering, verifieringskedjor och revisionsloggar, åtkomstkontroller och brandväggar.

Vid hantering av exportkontrollerad information inom ramen för ett internationellt samarbete, se till att nödvändiga försiktighetsåtgärder tillämpas också av organisationens partners. Ett sådant krav kan specifikt inkluderas i avtalet/avtalet om upprättande av samarbetet.

Överväg att använda klassificeringsscheman (t.ex. markeringar) när ni överför programvara och teknik som innehåller känslig eller exportkontrollerad information.

Överväg skyddsåtgärder, i tillämpliga fall för er organisation, såsom totalsträckskryptering för uppladdning av programvara eller teknik till molnet, lagring i molnet eller överföring via molnet. ⁽⁴⁵⁾

⁽⁴⁵⁾ I samband med förtydliganden som ni kan behöva i samband med rekommenderade IT-säkerhetsnormer, vänligen ställ era frågor till den behöriga nationella myndigheten i den medlemsstat där er organisation är etablerad.

Tillägg 1

Forskningsområden som sannolikt påverkas av exportkontroll med dubbla användningsområden.

Följande forskningsområden påverkas mer sannolikt av exportkontroller med dubbla användningsområden än andra forskningsdiscipliner. Observera att denna förteckning inte är uttömmande och kan fungera som (icke-bindande) verktyg för att lättare identifiera relevant forskning. I detta tillägg är beskrivningarna med dubbla användningsområden (högra kolumnen) av allmän karaktär. Specifika exportkontroller med skarpa tekniska parametrar sammanfattas i bilaga I till EU:s förordning om dubbla användningsområden, som främst bör konsulteras.

Forskningsområden	Beskrivning av produkter med dubbla användningsområden
Biologi och (nano)bioteknik	Patogener för människa, växter och djur Toxiner Biologiskt skydd, inneslutning och hanteringsutrustning
Kemi Avancerad materialvetenskap	Kemikalier, polymerer, smörjmedel och tillsatsmedel i bränsle Anläggningar för kemisk tillverkning, utrustning och komponenter såsom pumpar, värmeväxlare, ventiler och destillationskolonner Kemiskt skydd, inneslutning och hanteringsutrustning
Kärnfysik och kärnteknik	Kärnreaktorer och utrustning och komponenter som är särskilt konstruerade eller iordningställda Kärnmaterial
Energi- och miljöteknik	Optiska och akustiska sensorer Kameror
Datavetenskap och -teknik Informations- och kommunikationsteknik	Källkod för vissa listade akustiska databehandlingar Digitala robusta datorer Intrångsprogram och relaterade produkter System, utrustning, komponenter och tillbehör för telekommunikation (bl.a. för inhämtning eller störning) Informationssäkerhetshårdvara, programvara och teknik (bl.a. kryptering och kryptanalys)
Avionik och flygteknik och design	Accelerometrar Gyroskop Navigationssystem (mottagande) Drönare Uppskjutningsplattformar Satelliter Gasturbinmotorer för flygändamål Rammotorer, scrammotorer eller kombinationsmotorer
Halvledare	Integrerade kretsar Halvledartillverknings-, test- eller inspektionsutrustning Wafersubstrater (Datorstödd konstruktions-) programvara för halvledare
Optisk teknik	Lasrar Optiska sensorer Bildkameror

Robotteknik och processautomation	Verktygsmaskiner Robotar, verktyg och fjärrstyrda ledbara manipulatorer Dimensionella inspektionssystem
Additiv tillverkning (3D-printing)	Råmaterial Utrustning för tillverkning
Kvantteknik	Kvantkryptografi
Artificiell intelligens och maskininlärning	Integrerade kretsar för neurala nätverk Neurala datorer Elektroniska komponenter
Marinteknik	Ytfartyg Undervattensfartyg Betraktningssystem för undervattensbruk Effektöverföringssystem och effektgenererande system
Cyberövervakningsprodukter	Utrustning för inhämtning eller störning av mobil telekommunikation Övervakningssystem för internet Verktyg för att generera, styra och kontrollera, eller leverera intrångsprogram. Program för övervakning för brottsbekämpning Digitala kriminaltekniska/utredande verktyg

Forskningsfall där exportkontroller kan införas

Följande är fall där exportkontroller för dubbla användningsområden kan införas. Förteckningen är inte uttömmande.

Fall	Vad säger EU:s förordning om dubbla användningsområden?	Följande ska även beaktas
Undervisning, rådfrågning, samarbete eller arbete med forskning som avser produkter med dubbla användningsområden inom unionens tullområde med besökande tredjelandsforskare	— EU:s förordning om dubbla användningsområden föreskriver inte kontroller för personer utanför EU som har åtkomst till produkter med dubbla användningsområden inom unionens tullområde. Därför behövs ingen licens så länge de kontrollerade produkterna med dubbla användningsområden stannar inom unionens tullområde. När den besökande tredjelandsforskaren återvänder hem med åtkomst till (eller innehar) den kontrollerade produkten med dubbla användningsområden, krävs en licens.	— I vissa fall, baserat på nationella bestämmelser, krävs en licens för tekniskt stöd eller förbuds tillhandahållande av tekniskt stöd. — En licens kan krävas om en sanktionerad enhet eller en fysisk/juridisk person i ett sanktionerat land söker samarbete inom EU. I vissa fall är sådana samarbeten förbjudna enligt EU-sanktioner.
Undervisning, rådfrågning, samarbete eller arbete med forskning som avser produkter med dubbla användningsområden utanför unionens tullområde	— EU:s förordning om dubbla användningsområden föreskriver inte kontroller för EU-personer som är verksamma utanför unionens tullområde i forskning som rör produkter med dubbla användningsområden. Därför behövs ingen licens i princip <i>om det inte finns någon åtkomst till kontrollerade produkter med dubbla användningsområden inom unionens tullområde.</i>	— I vissa fall, baserat på nationella bestämmelser, krävs en licens för tekniskt stöd eller förbuds tillhandahållande av tekniskt stöd. — En licens kan krävas om en sanktionerad enhet eller fysisk/juridisk person i ett sanktionerat land söker samarbete inom EU. I vissa fall är sådana samarbeten förbjudna enligt EU-sanktioner.
Organisera inom unionens tullområde en (virtuell) konferens/möte/seminarium/... eller presentera vid en (virtuell) konferens/möte/seminarium/... om forskning som avser produkter med dubbla användningsområden	— EU:s förordning om dubbla användningsområden föreskriver inte kontroller för personer utanför EU som har åtkomst till produkter med dubbla användningsområden inom unionens tullområde. Därför behövs ingen licens <i>om de kontrollerade produkterna med dubbla användningsområden stannar inom unionens tullområde.</i> När den besökande tredjelandsforskaren återvänder hem med åtkomst till (eller innehar) den kontrollerade produkten med dubbla användningsområden, krävs en licens. — Om konferensen/mötet/seminariet är virtuellt och överförs till en destination utanför EU, krävs en licens för den del av forskningen som avser kontrollerade produkter med dubbla användningsområden.	— I vissa nationella fall krävs en licens för tekniskt stöd — Det är en god efterlevnadspraxis att varna deltagarna för licenskrav när de lämnar unionens tullområde med den eller de kontrollerade produkterna. — En licens kan krävas om en sanktionerad enhet eller fysisk/juridisk person på en sanktionerad destination söker samarbete inom unionens tullområde. I vissa fall är sådana samarbeten förbjudna enligt EU-sanktioner.
Organisera utanför unionens tullområde en (virtuell) konferens/möte/seminarium/... eller presentera vid en (virtuell) konferens/möte/seminarium/... om forskning som omfattar produkter med dubbla användningsområden	— EU:s förordning om dubbla användningsområden föreskriver inte kontroller för EU-personer som är verksamma utanför unionens tullområde i forskning som rör produkter med dubbla användningsområden. Därför behövs i princip ingen licens — <i>om det presenteras muntligen, även när det spelas in på plats, så länge det inte finns åtkomst till kontrollerade produkter med dubbla användningsområden inom unionens tullområde.</i>	— I vissa fall, baserat på nationella bestämmelser, krävs en licens för tekniskt stöd eller förbuds tillhandahållande av tekniskt stöd. — En licens kan krävas om en sanktionerad enhet eller en fysisk/juridisk person i ett sanktionerat land söker samarbete inom EU. I vissa fall är sådant samarbete förbjudet enligt EU-sanktioner

	— om det åtföljs av presentation eller annat konferensmaterial där informationen inte uppfyller de kontrollerade teknikgränserna. — EUs förordning om dubbla användningsområden kräver en licens, — om det finns åtkomst till kontrollerade produkter med dubbla användningsområden inom unionens tullområde. — om det åtföljs av presentation eller annat konferensmaterial (på papper, på bärbar dator eller annan fysisk bärare såsom USB-minne) som innehåller kontrollerad teknik för dubbla användningsområden.	
Publicering av förtecknad teknik med dubbla användningsområden	— En publikation innehållande teknik som ska kontrolleras för dubbla användningsområden kräver exporttillstånd. Avsikten att publicera (och därmed publiceringen) är inte tillräckligt för att materialet ska anses vara allmänt tillgängligt och det omfattas därför av kontrollkravet. Exportkontrollmyndigheterna förlitar sig på forskningsorganisationernas due diligence-granskningar av förhandspubliceringar inom känsliga forskningsområden. — Om innehållet i en publikation (eller rådata) eller utkast därtill passerar tröskeln för att klassas som exportkontrollerad teknik med dubbla användningsområden så faller den inom ramen för exportkontroll. Det gäller både under förhandspubliceringen och vid själva publiceringen. I princip kan detta även gälla magister- eller doktorsavhandlingar om innehållet kan anses vara kontrollerad teknik.	Forskaren eller forskningsorganisationen kan överväga att ändra eller utelämna de delar som innehåller kontrollerad teknik eller begränsa åtkomsten till dessa delar. Om sådan begränsning inte är möjlig bör forskaren eller forskningsorganisationen kontakta behöriga myndigheter om hur licenskraven bör uppfyllas (t.ex. med en ansökan om individuell licens).
Patenterad information och information om patentansökan	— I princip behövs ingen licens i det här fallet eftersom export av patenterad information som är fullständigt tillgänglig som en offentlig handling anses vara "allmänt tillgänglig" och därmed inte omfattas av kravet på exportkontroll. — Det behövs ingen licens vid export av det minimum av information som behövs för patentansökningar.	
Export av fysiska produkter (varor) med dubbla användningsområden, bl.a. prototyper och begagnad laboratorieutrustning	— Forskningsorganisationer kan sälja eller återförsälja, donera eller låna ut produkter med dubbla användningsområden. De kan även exportera dem tillfälligt för egna forskningsprojekt. Oavsett om produkterna är nya, prototyper eller begagnade så krävs en exportlicens om de finns förtecknade under bilaga I till EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden. Detta gäller även vid överföringar inom EU om artiklarna finns förtecknade i bilaga IV till samma förordning.	

*Tillägg 3***Förteckning över varningstecken**

Det är mycket viktigt att vara uppmärksam på tecken på misstänkta förfrågningar för att motverka riskerna med spridning av massförstörelsevapen, bärare av sådana vapen och destabiliserande anhopningar av konventionella vapen. Det gäller även kompletterande nationella åtgärder för produkter med dubbla användningsområden som inte tas upp i förteckningen, av hänsyn till den allmänna säkerheten eller mänskliga rättigheter.

Är någon eller några av nedanstående varningstecken tillämpliga på er situation? Det är i så fall en tydlig indikation på att ytterligare granskning behövs. Det innebär dock inte automatiskt att det behövs en licens.

Det rekommenderas starkt att ni delar resultaten av er granskning eller era farhågor med behöriga myndigheter.

Ni kan göra tillägg eller ändringar i förteckningen över varningstecken baserat på er egen erfarenhet eller er forskningsorganisations interna policyer. Forskare vet ofta bäst vad som uppfattas som misstänkt inom deras områden.

Er forskning

- Er forskning avser innovativ eller alternativ utveckling, produktion eller användningsprocesser för förtecknade produkter med dubbla användningsområden.
- Er samarbetspartner har begärt ovanliga anpassningar med koppling till tekniska parametrar i förteckningen över produkter med dubbla användningsområden, eller så har en ändringsförfrågan väckt farhågor om potentiella användningsområden för den anpassade produkten.
- Er forskning är av känd eller misstänkt medelhög eller hög bruksnytta för att användning på dubbla områden, eller för militära eller känsliga tillämpningar.

Slutanvändning och slutanvändare

- Det rör sig om en samarbetspartner eller slutanvändare som är ny för er (eller er forskningsorganisation) och ni har bristande kännedom eller motstridig information om denne, eller så kan det vara svårt att finna information om samarbetspartnern i öppna källor.
- Samarbetspartnern eller slutanvändaren är knuten till militären, försvarsindustrin eller ett statligt forskningsorgan i ett land som omfattas av ett vapenembargo och den angivna slutanvändningen är civil.
- Samarbetspartnern eller slutanvändaren är kopplad till en organisation som genomför forskning inom militära områden eller med koppling till massförstörelsevapen eller it-säkerhet.
- Samarbetspartnern eller slutanvändaren verkar inte känna till er forskning eller detaljerna kring den (t.ex. en uppenbar brist på teknisk kunskap). Publikationer eller offentliga webbplatser indikerar inga relevanta forskningsaktiviteter.
- Samarbetspartnern eller slutanvändaren vill ha en rekommendation från forskningsorganisationen eller ber forskaren att agera "ambassadör" för att locka forskare från andra institutioner till samarbete.
- Samarbetspartnern eller slutanvändaren har atypiska krav på utvecklingen, produktionen eller användningen som tycks överdrivna för det avsedda ändamålet.
- De kontaktuppgifter som lämnats i samband med förfrågningar (t.ex. telefonnummer, e-postadresser och andra adresser) avser andra länder än det samarbetspartnern har angett, eller har med tiden ändrats till andra länder.
- Enhetens namn som samarbetspartnern uppger är på ett språk eller innehåller en referens som inte överensstämmer med landet där denne är etablerad eller har sin hemvist.
- Den omnämnda webbplatsen saknar innehåll i jämförelse med vad som normalt finns på en legitim webbplats.
- Samarbetspartnern eller slutanvändaren vill inte ge information om produkternas slutanvändning (t.ex. via ett slutanvändningsintyg), ge tydliga svar på handelsrelaterade eller tekniska frågor som är vanliga vid normala förhandlingar eller tillhandahålla ett slutanvändningsintyg.
- Samarbetspartnern eller slutanvändaren ger ingen övertygande förklaring till varför samarbetet har efterfrågats, sett till dennes vanliga verksamhet eller hur tekniskt avancerade produkterna är.
- Uppges några ovanliga krav gällande sekretessen kring forskningens kunder, resultat eller specifikationer?
- Forskningsprojektet är på något sätt ovanligt utan godtagbar anledning, till exempel med ovanliga forskningspartners, prestationsnivåer, forskningssteg och resultat.

Försändelse

- Av fysiska produkter: Ovanlig sändning, paketering eller märkning begärs. Vanliga Incoterms för sändning, försegling av containrar/lastbilar samt när mottagarbekräftelse från mottagaren/slutanvändaren nekas. Samarbetspartnern eller slutanvändaren bad att varorna skulle vidarebefordras till en annan adress.

Finansierings- och avtalsvillkor

- Ni erbjuds finansiering från en organisation som med era vanliga forskningspartners inte vanligtvis skulle erbjuda den.
 - Finansiären ber att resultaten inte ska publiceras, att spridning av resultaten ska undvikas till förmån för egen användning, eller ställer överdrivet höga krav på immaterialrätt eller sekretess.
 - Finansiären vägrar godta ett förbud mot militär slutanvändning.
 - Det är oklart vem finansiären är (det finns ingen webbplats eller offentlig information).
 - Finansiären kommunicerar uteslutande med en e-postadress som inte är kopplad till en forskningsorganisation, ett offentligt organ eller företag.
 - Finansiären erbjuder av oförklarliga skäl en ovanligt stor summa för ett forskningsavtal som inte innehåller konkreta resultat eller milstolpar.
 - Finansiering kommer från ett utländskt företag som inte har några andra förväntningar eller krav än att få ta del av forskningsresultaten.
 - Ovanligt generösa betalningsvillkor erbjuds, som till exempel utbetalning av en överdrivet stor summa eller full förskottsbetalning.
 - Betalningen görs av andra parter än kunden eller angivna mellanhänder och avviker från produktens leveransväg.
 - Installation, fortbildning eller underhåll som ges enligt praxis nekas.
 - Installationsplatsen finns inom ett område som omfattas av strikt säkerhetskontroll och till vilket tillträdet är mycket begränsat.
 - Ovanliga krav ställs på mycket stor sekretess om slutdestinationer eller kunder eller produktspecifikationer.
-

*Tillägg 4***Frågor att ställa vid etablering av organisationens interna efterlevnadsprogram**

Forskningsorganisationer kan använda följande icke uttömmande förteckning över frågor att ställa under framtagandet av ett internt efterlevnadsprogram eller i ett senare skede under granskningen av ett befintligt sådant. Svaren på frågorna bör inte ses som någon försäkran om att det interna efterlevnadsprogrammet är lämpligt för exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden.

1. Efterlevnadsåtagande på högsta ledningsnivå

- Har högsta ledningen gjort något åtagande där det tydligt framgår att forskningsorganisationen åtar sig att exportkontrollera produkter med dubbla användningsområden?
- Finns förklaringen lättillgänglig för alla arbetstagare?

2. Den organisatoriska strukturen, ansvarsområden och resurser

- Har forskningsorganisationen utsett en eller flera personer som ska ansvara för att besvara arbetstagarnas frågor om forskningsorganisationens efterlevnadsförfaranden, misstänkta förfrågningar eller eventuella överträdelse? Har all personal kontaktuppgifter till den eller de som är ansvarig(a)?
- Vilka delar av eller verksamheter inom forskningsorganisationen berörs av kontroll och efterlevnad i fråga om export av produkter med dubbla användningsområden?
- Inom vilken del av forskningsorganisationen finns den personal som arbetar med förenlighet gällande handel med produkter med dubbla användningsområden? Kan intressekonflikt föreligga mellan ansvaret för efterlevnad och ansvaret att finna forskningsfinansiering eller säkra tillvaratagandet av forskningsresultaten?
- Om forskningsorganisationen beslutar att utkontraktera efterlevnadskontrollen i fråga om handel med produkter med dubbla användningsområden, hur ser samspelet med forskningsorganisationen ut?
- Hur många arbetar endast med frågor som rör exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden eller har detta ansvar vid sidan av andra arbetsuppgifter? Finns back up-personal tillgänglig?
- Hur ser förhållandet ut mellan exportkontrollpersonalen och högsta ledningen, till exempel i fråga om informationsutbyte?
- Dokumenterar och distribuerar forskningsorganisationen policyer och förfaranden om exportkontroller av produkter med dubbla användningsområden till all berörd personal? I vilket format?
- Finns elektroniska verktyg till förfogande för forskningsorganisationens efterlevnadsförfaranden?

3. Fortbildning och ökad medvetenhet

- Tillhandahåller forskningsorganisationen (skraddarsydd) fortbildning eller medvetandehöjande aktiviteter i fråga om efterlevnad?
- Vilket slags fortbildning eller medvetandehöjande insatser erbjuder forskningsorganisationen? Exempel på detta är: externa seminarier, informationsmöten som anordnas av behöriga myndigheter, intern fortbildning och så vidare.
- Hur ser företaget till att personer som arbetar med exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden har erhållit lämplig fortbildning och har kunskap om alla relevanta lagar och andra författningar?

4. Screeningförfarande vid export**4.1. Produktklassificering**

- Bedöms alla exportrelevanta produkter mot EU:s eller medlemsstaternas förteckningar över produkter med dubbla användningsområden eller restriktiva åtgärder, och vem ansvarar för detta?
- Deltar forskningsorganisationen i elektronisk överföring av programvara eller teknik med dubbla användningsområden? Om så är fallet, hur säkerställer forskningsorganisationen efterlevnad av programvaru- och teknikkontroller?
- Finns förfaranden för att anställda ska få tillgång till kontrollerad teknik eller programvara när de befinner sig utomlands?
- Registreras klassificeringen av de produkter som forskningsorganisationen mottar eller tillverkar?

- Införlivas ändringar av medlemsstaternas och EU:s förteckningar över produkter med dubbla användningsområden i forskningsorganisationens klassificeringsförfaranden?
- Med tanke på artikel 11.9 i EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden, anges det i de kommersiella dokument som avser överföring inom EU av fysiska produkter med dubbla användningsområden att sådana produkter blir föremål för kontroll vid export från EU?

4.2. Riskbedömning av den kontrollerade verksamheten

Se tillägg 3 till denna vägledning för en icke-uttömmande förteckning över varningstecken som kan hjälpa forskningsorganisationens exportkontroll att upptäcka misstänkta kundförfrågningar.

- Vilka förfaranden finns för att hantera positiva och negativa resultat från riskbedömningen av den kontrollerade verksamheten?
- Hur kommer man till rätta med "felaktigt positiva" resultat (dvs. onödiga betydelsefulla träffar) från exportkontrollsbedomningen?

Kontroller av förbjudna eller godkända destinationer eller känsliga destinationer och företag

- Hur tar er forskningsorganisation hänsyn till restriktiva åtgärder (bl.a. sanktioner) vid riskbedömning av den kontrollerade verksamheten?

Kontroll av angiven slutanvändning och berörda parter

- Vilka interna förfaranden används för att kontrollera angiven slutanvändning och berörda parter?
- Hur kontrolleras (nya) berörda parter? Gör forskningsorganisationen regelbundna kontroller av befintliga samarbetspartners eller finansiärer?

Övergripande kontroller av ej förtecknade produkter med dubbla användningsområden

- Hur insamlas och används viktig information om den angivna slutanvändningen (i fråga om övergripande kontroller ⁽⁴⁶⁾)?

Kontroll av omdirigeringsrisk

- Har forskningsorganisationen förfaranden för att kontrollera omdirigeringsrisker?

4.3. Fastställande av och ansökan om licenser, bl.a. för kontrollerad förmedling, överföring och transitering

- Hur säkerställs det att korrekt licenstyp (individuella, globala eller generella licenser) ansöks om/används i varje enskilt fall?
- Hur säkerställs att mindre uppenbara exporttyper och annan verksamhet som omfattas av restriktioner erkänns som sådana och inte sker i strid mot unionens och medlemsstaternas lagar om kontroll av handel med produkter med dubbla användningsområden?

4.4. Kontroller efter licensiering, bl.a. sändningskontroller och efterlevnad av tillståndsvillkoren

- Görs någon slutlig riskbedömning av den kontrollerade verksamheten före sändningen eller överföringen av produkter med dubbla användningsområden?
- Hur säkerställer forskningsorganisationen att villkoren (inbegripet rapporteringskraven) för licensen/licenserna följs?

5. Prestationsrelaterad granskning, revision, intern rapportering och korrigerande åtgärder

- Blir företagets dagliga relevanta driftsförfaranden föremål för en "slumpvis" prestationsrelaterad granskning i fråga om kontroll av handel med produkter med dubbla användningsområden?

⁽⁴⁶⁾ Artiklarna 4, 5, 9 och 10 i EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden.

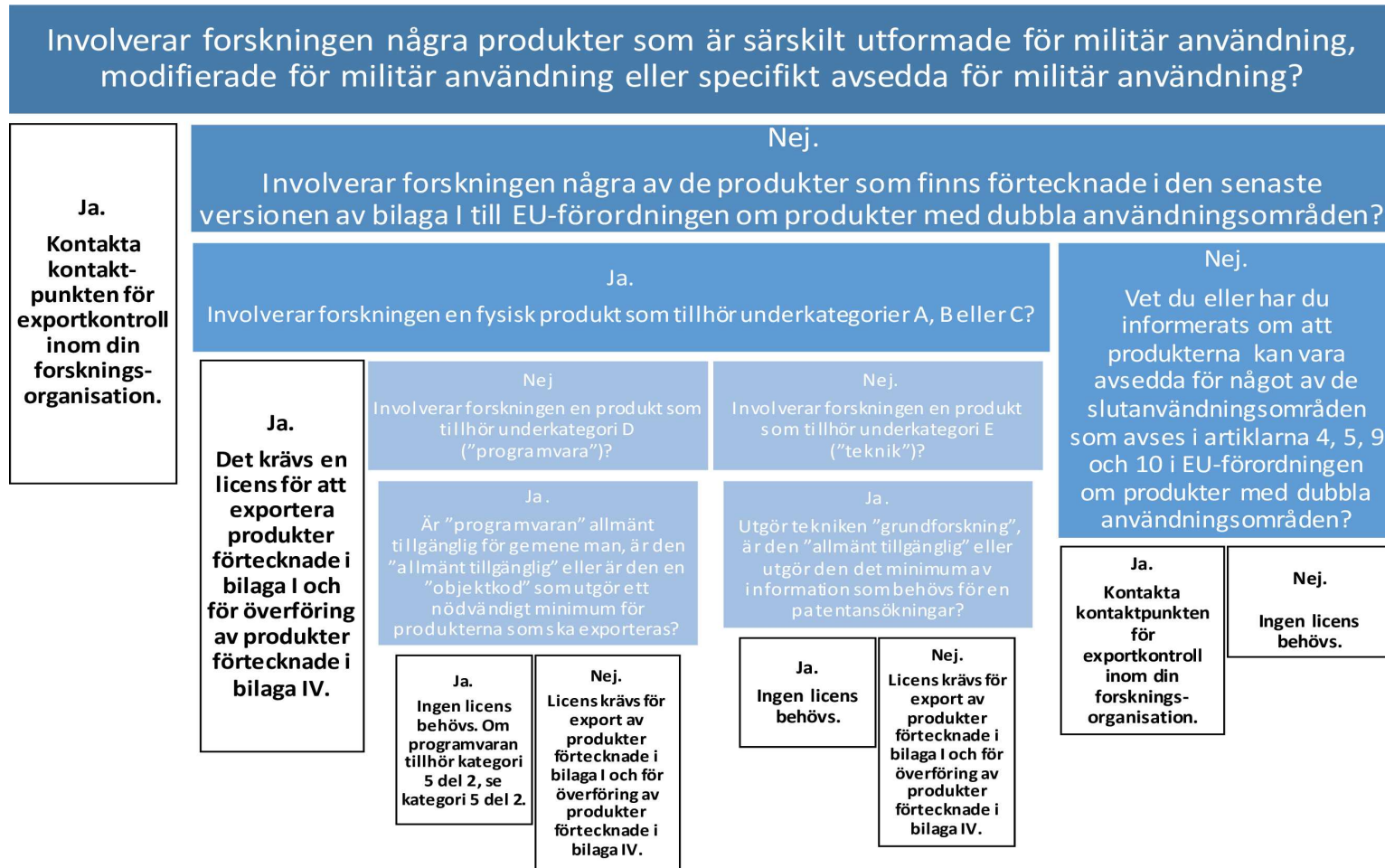
- Har forskningsorganisationen interna eller externa revisionsförfaranden?
- Har forskningsorganisationen visselblåsnings- eller eskaleringsrutiner?
- Vilka korrigerande åtgärder vidtar forskningsorganisationen vid bristande efterlevnad?

6. Registrering och dokumentation

- Vilka förfaranden finns vid forskningsorganisationen för arkivering och sökning av dokument som rör kontroll av handel med produkter med dubbla användningsområden? Har er forskningsorganisation övervägt att registrera tidigare kontakter med den behöriga myndigheten?
- Är de rättsliga kraven på registrering kända för de personer som arbetar med kontroll av handel med dubbla användningsområden samt relevanta handelspartner?
- Kontrolleras registrens fullständighet, tillförlitlighet och kvalitet?

7. Fysisk säkerhet och informationssäkerhet

- Vidtar forskningsorganisationen it-säkerhetsåtgärder för att skydda programvara och teknik med dubbla användningsområden samt för att säkerställa att de inte försvinner, lätt kan stjälas eller exporteras utan giltig licens?
 - Kan forskningsorganisationen identifiera viktiga åtgärder samt sårbarheter i fråga om fysisk säkerhet och informationssäkerhet för produkter med dubbla användningsområden?
-

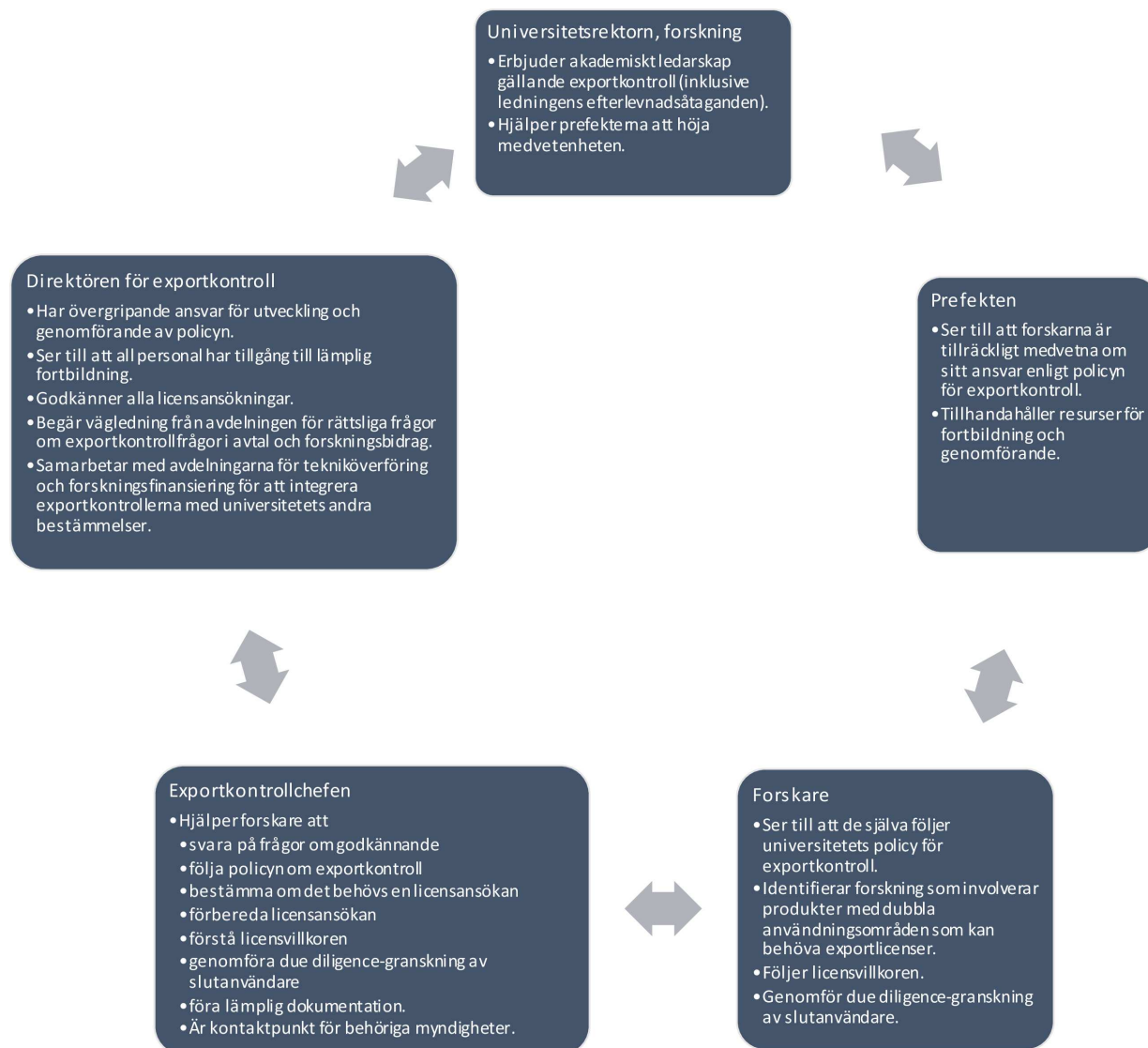

⁽⁴⁷⁾ Det här schemat innehåller inte licenskraven för produkter som är särskilt utformade eller modifierade för militär användning. Se den information som tillhandahålls av er forskningsorganisation eller en behörig myndighet. Termer inom dubbla citattecken (t.ex. "programvara") avser definitioner i EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden.

Tillägg 6

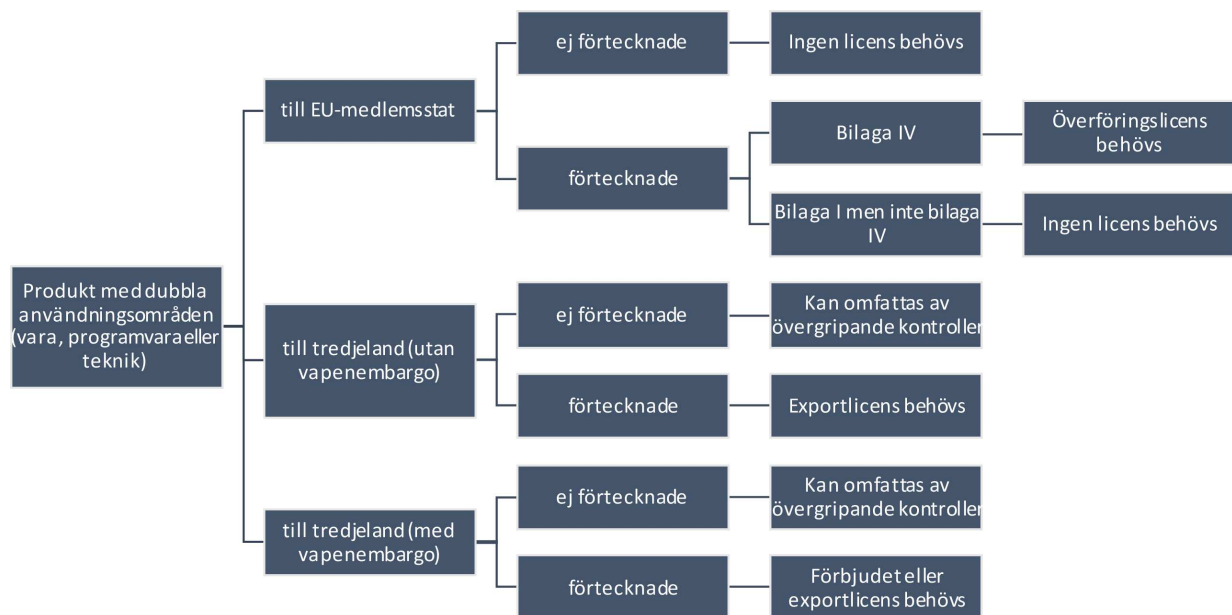
Exempel på strukturer för hur regelefterlevnaden kan organiseras inom en forskningsorganisation

Följande exempel visar vem som kan ta på sig efterlevnad och ansvar inom en forskningsorganisation. Den första figuren avser en mer traditionellt strukturerad forskningsorganisation, t.ex. ett universitet. Det andra avser strukturen vid ett forskningsinstitut med mer tillämpad inriktning. Exempelen samlades in vid utarbetandet av utkastet till denna vägledning och har anonymiserats.

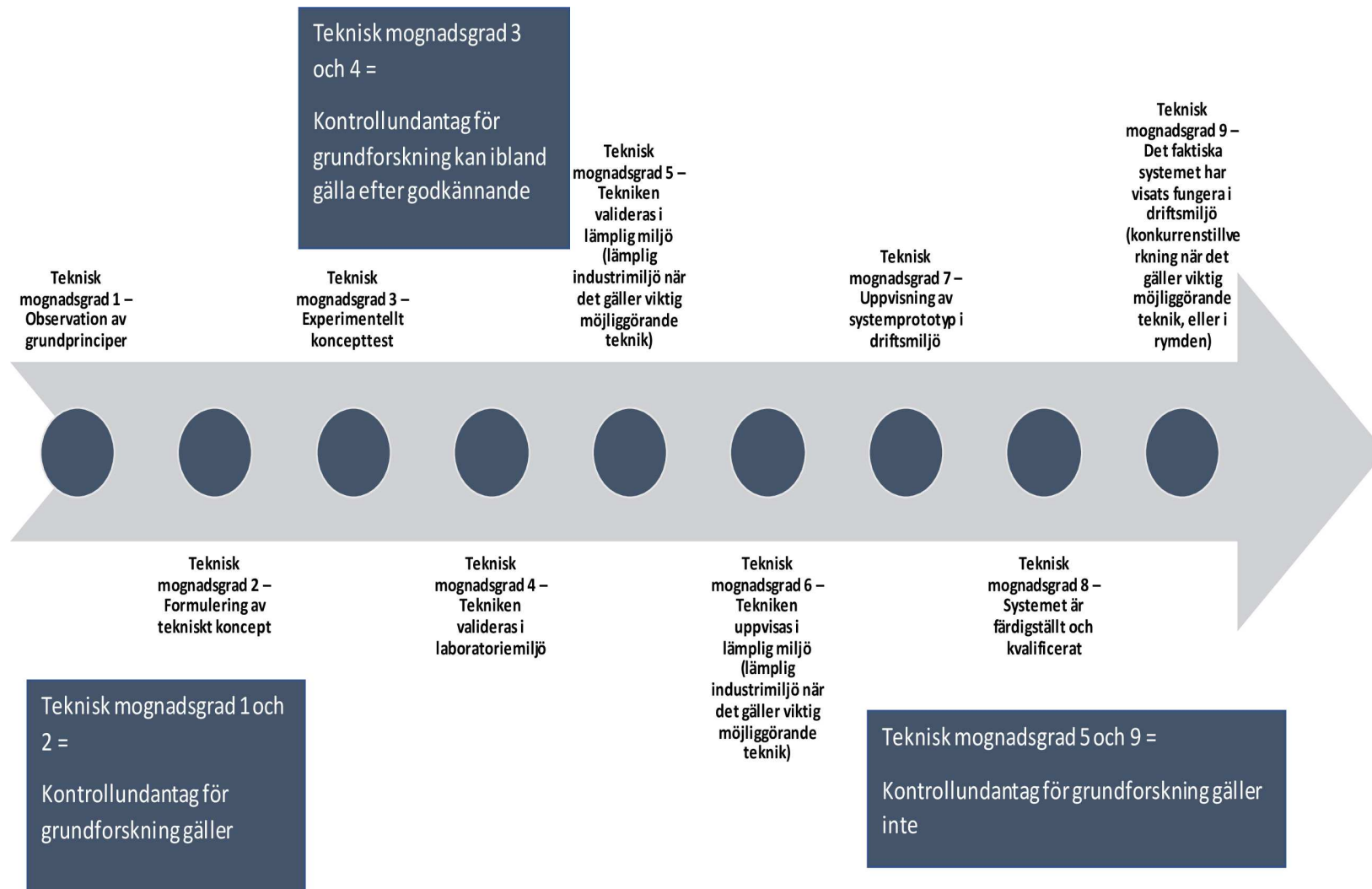

Tillägg 7

Sammanfattning av licenskrav för produkter med dubbla användningsområden ⁽⁴⁸⁾

⁽⁴⁸⁾ Tillägg 7 är en sammanfattning av licenskrav för produkter med dubbla användningsområden enligt EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden. Nationella bestämmelser kan innebära ytterligare licenskrav. Detta tillägg innehåller inte licenskraven för produkter som är särskilt utformade eller modifierade för militär användning. Se den information som tillhandahålls av era behöriga myndigheter.

Teknisk mognadsgrad

*Tillägg 9***Hänvisningar och kontakter**

En förteckning över behöriga exportkontrollorgan i EU:s medlemsstater finns på följande webbsida:

<https://ec.europa.eu/trade/import-and-export-rules/export-from-eu/dual-use-controls/>

En EU-förteckning över nationella åtgärder finns på följande webbsida:

<https://ec.europa.eu/trade/import-and-export-rules/export-from-eu/dual-use-controls/>

Se även annat nationellt vägledningsmaterial när sådant är tillgängligt från era behöriga myndigheter.
